BOLŞEVİKLER İŞSİZLERİ NASIL ÖRGÜTLEDİ?

SERGEY MALİŞEV

MAYA
KİTAPLARI 6

MAYA

KİTAPLARI 6

BOLŞEVİKLER İŞSİZLERİ NASIL ÖRGÜTLEDİ?

SERGEY MALİŞEV

Bu kitapçık, 1905 Rus Devrimi'nin arkasından, burjuvazinin işçilerden intikam almak için yoğun bir lokavt hareketine girişmesi sonucunda, Bolşeviklerin işçi sınıfının işsizler kesimini örgütlemek amacıyla yarattığı deneyimin tanıklığını yapmaktadır.

Kitabın yazarı olan Sergey Malişev, RSDİP'e katıldığı 1902 yılına kadar St. Petersburg'da Obukhov fabrikasında işçi olarak çalıştı, 1903 yılında Bolşeviklerin yanında saf tutarak Odesa'da çalışma sürdürdü. Kendisinin de içinde yeraldığı ve Bolşeviklerin örgütlediği işsizlerin örgütlenmesi faaliyetinde yeraldı. Bugün üzerinde yaşadığımız topraklarda, işçi sınıfından kopuk devrimci grupların yoğun bir ideolojik-örgütsel bunalım yaşadığı, öte yandan ise, devrimci dinamiklerin alttan alta kaynadığı ve ileriye çıkmaya çalıştığı koşullarda, böyle bir deneyimden öncü işçilerin ve devrimci militanların öğreneceği çok şey var.

1.000.000 TL. (KDV Dahil)

BOLŞEVİKLER İŞSİZLERİ NASIL ÖRGÜTLEDİ?

BOLŞEVİKLER İŞSİZLERİ NASIL ÖRGÜTLEDİ?

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRİYE VE YAZARA DAİR 3
SUNU 5
1905-1906'DA KİTLESEL İŞSİZLİK VE KONSEYİN ÖRGÜTLENMESİ 17
IŞSIZLER IÇERİSİNDE AÇLIK BÜYÜYOR 20
İŞSİZLER KONSEYİ NASIL ÖRGÜTLENDİ? 21
IŞSİZLER, St. PETERSBURG ŞEHİR DUMASI'NI BASIYOR 26
MENŞEVİKLER, İŞSİZLER ÖRGÜTÜNE KARŞI MÜCADELE EDİYOR 28
IŞSİZLERİN St. PETERSBURG ŞEHİR DUMASI'NDAKİ İLK ÖRGÜTÜ 30
BURJUVAZİYLE YUVARLAK MASADA 34
ŞEHİR DUMASI GREV MASRAFLARINI KARŞILIYOR 35
KAMU İŞLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ GECİKİYOR 38
YENİ BİR GECİKME 42
İŞSİZLER DUMA'YI ÜÇÜNCÜ KEZ İŞGAL ETTİ 46
IŞÇILERIN SÖZDE SİLAHLANMASI 48
İŞİN ÖRGÜTLENMESİ 53

AÇIKLAYICI NOTLAR 57

MAYA KİTAPLARI 6
Birinci Baskı : Ocak 2001

Tasarım/Dizgi : Tohum Yayıncılık
Baskı : Özyılmaz Matbaacılık
TOHUM YAYINCILIK İstasyon Arkası Pınar İşhanı Kat: 4 No: 58
Kartal / Istanbul Tel-fax: (0216) 389 00 88

ÇEVİRİYE VE YAZARA DAİR

Çeviriye Dair:

Sergey Malişev'in yayınladığımız kitabı, ilk kez 1931 yılında "1906'da St. Petersburg İşsizler Konseyi" adıyla Sovyetler Birliği'nde yayınlandı. Elinizdeki çeviri bu kitabın Prinkipo yayınevi tarafından İngilizceye çevrilmiş basımından yapıldı.

("How The Bolsheviks Organised The Unemployed", 1992, Londra, Prinkipo Press)

Yazara Dair:

Sergey Malişev (1877-1938) Rus devrimci hareketinin tarihinde pek adı sık anılır, politik olarak önde bir yer tutmasa da emektar bir parti işçisi, Bolşevik bir işçidir. Adına Lenin'in toplu eserlerinde birkaç kez rastlanır.

Malişev'in babası değişik kaynaklarda bir fınncı veya yoksul bir köylü olarak anılır. Malişev, 1891-1896 yıllan arasında esnaflık yaptı, sonradan St. Petersburg'da Obukov fabrikasında bir fabrika işçisi olarak çalıştı. 1902'de RSDİP'e katıldı, 1903'te Bolşeviklerin yanında yeralarak Odessa'ya yerleşti. 1905 Devrimi sırasında Kostrama Sovyetine başkanlık etti. Devrimin yenilgisinden sonra St. Petersburg'a gitmek için ayrıldı. Bu dönemde işsizler arasında gerçekleştirdiği çalışmalar yüzünden tutuklandı ve hapishaneye gönderildi. 1913'te St. Petersburg'a döndü, Pravda'nın sekreteri oldu.

1914'te yeniden tutuklandı ve Sibirya'ya sürüldü. 1917 Temmuzunda yerel sovyetin başkanıyken, Bolşevik eylemleri yüzünden öfkeli bir kalabalık tarafından öldüresiye dövüldü. Ekim 1917'den sonra, Ça-

lışma Halk Komiserliği'nde çalıştı; ve sonraki yıl Ağustos ayında Volga ve Kama nehirleri boyunca Gıda Komiserliği için köylülerle tahıl karşılığında sanayi ürünlerinin takas edildiği bir sefer örgütledi. Bu görev apaçık bir başarıyla sonlandı, Lenin telgrafla tebriklerini gönderdi.

1920-21 yıllarında Türkistan cephesinde Askeri Devrimci Konsey'in üyesi oldu. NEP'e dönüş döneminde ve yabancı kapitalistlere kimi sınırlı imtiyazlar veren politikalarla bağlantılı olarak yapılan görüşmeler sırasında Malişev, Lenin tarafından "ticari yetenekler gösterebilen iki komünistten biri" olarak anıldı. Bunun dışında, Tüketici Kooperatifleri Merkez Konseyi üyeliği gibi bir dizi alanda yönetici sorumluluklar aldı. 1938' de öldü.

Sunu

Tarihin sınıf savaşımları tarihi olduğu, sınıf hareketiyle az-çok ilgili herkes tarafından tekrarlanır. Ne var ki, bu savaşın, hangi aşamalardan geçtiği, insanlığın toplam evriminin bugüne hangi dersler bıraktığı çoğu kere unutulur veya görmezden gelinir. Tarih sınıf savaşımlan tarihidir; ancak bu sınıflann kendiliğinden harekete geçtiğini, düz bir çizgi izlediğini anlatmaz. Tarih, yenilgiler ve zaferlerin eşlik ettiği, bir sonraki kuşağa öncesinden deneyimler taşıdığı, bu deneyimlerin bilincine varıldığı ölçüde insanlığın ileriye çıkmasına vesile olan, bu deneyimlerin unutulduğu durumda da, insanlığın daha faza acılar çekmesine neden olan yenilgiler ve geriye düşmelerle sonuçlanan olaylar dizesinden başka bir şey değildir. Yazılı tarih, hep egemenlerin damgasını taşır, egemenlerin prizmasından, ezilen ve sömürülen kitlelere aktarılır. Tarihi gerçek zeminlerde kavramak için, resmi tarihin ötesine geçmek, olaylan kaynaklarından öğrenmek gerekiyor. Ancak bu şekilde, tarihte yaşananlar, geleceğe ışık tutabilir, yeni tarihsel olaylarla öncekiler aşılarak tamamlanabilir Bugün dünyaya egemen olan kapitalist barbarlık ve kölelik, ezilen ve sömürülen yığınları kendi tarihine yabancılaştırdığı için egemenliğini sürdürmektedir. Kendi tarihine yabancılaşanlar, sadece sıradan ezilen ve sömürülen kitleler değildir; mevcut egemenliğe savaş açanlar da, mevcut egemen bilincin etkisiyle. kendi tarihine yabancılaşmıştır. Yüzyıllardır varlığını sürdüren burjuva dünyaya kafa tutarak, tarihin akışını değiştirmiş bir zirve olan Ekim Devrimi ve onun öncüsü Bolşeviklerin deney ve dersleri unutulmaya, nostaljik anmalara yüztutmuştur Bu nedenledir ki, insanlık, sömürenlerin de, sömürülenlerin de, ezenlerin de ezilenlerin de olmadığı bir özgür dün-

yayı yaratmak için, tarihin gördüğü en elverişli koşulları yaşamasına rağmen, mevcut egemenliğe kafa tutacak, böyle bir dünyanın yaratılmasının öznesi olacak sınıfın örgütlenmesini sağlayacak bir önderliğe, bozkırı tutuşturacak bir kıvılcımı çakacak öncüye sahip olamadığı için, tarihi egemenler yazmaya devam etmektedir. İşte bunun için, kendi tarihimize sahip çıkmamız, onun evrenselleşmiş birikim ve dersleriyle kuşanarak ileri sıçramamız gerekiyor.

Ekim Devrimi'nin üzerinden 83 yıl geçti. Bugün, geçen bunca süreye rağmen, komünizm adına ayakta kalmaya çalışan tüm devrimci akımların, temel referans ve esin kaynağı olması, onun hala aşılamayan bir eşik, evrensel çapta bir hareket olmasından gelmektedir.

Bu toprakların devrimci hareketi, hala büyük bir çoğunlukla, Ekim Devrimi'ni esin kaynağı, onun öncüsü Bolşevikleri temel refarans olarak almasına rağmen, bu devrimin hem evrensel çapta sonuçlarına, hem öncesine, hem de akıbetine, ona öncülük eden Bolşevik hareketin politik ve örgütsel deneyimine yabancıdır. Bu yabancılık bir bilgi eksikliğinden öte, devrimci sınıf politikasının her aşamada nasıl somutlaştığı, Bolşevik hareketin öncesiyle nasıl bir kopuş ve süreklilik yaşadığının bilince çıkartılmamasıyla ilgilidir.

***

Gecikerek de olsa yayınladığımız bu kitapçık, 1905 Rus Devrimi'nin arkasından, burjuvazinin işçilerden intikam almak amacıyla yoğun bir lokavt hareketine girişmesi sonucunda, Bolşeviklerin işçi sınıfının işsizler kesimini örgütlemek amacıyla giriştiği deneyimin tanıklığını yapmaktadır.

Kitabın yazarı olan Sergey Malişev, RSDİP'e katıldığı 1902 yılına kadar St. Petersburg'da Obukhov fabrikasında işçi olarak çalıştı, 1903 yılında Bolşeviklerin yanında yer alarak Odesa'da çalışma sürdürdü Kendisinin de içinde yeraldığı ve Bolşeviklerin örgütlediği işsizlerin örgütlenmesi faaliyetinde yeraldı.

Bugün üzerinde yaşadığımız topraklarda, işçi sınıfından kopuk devrimci grupların yoğun bir ideolojik-örgütsel bunalım yaşadığı, öte yandan ise, devrimci dinamiklerin alttan alta kaynadığı ve ileriye çıkmaya çalıştığı koşullarda, böyle bir deneyimden öncü işçilerin ve devrimci militanların öğreneceği çok şey var.

Uzun yıllarını sınıfı keşfetmek için harcayan devrimci hareket, yaşamın da gücüyle sınıfı keşfederek ona yönelmeye, onunla birleşme

çabasına girdi. Ne var ki, bu yöneliş işçi sınıfının tarihsel misyonunun bilinciyle birleşmediği için, sınıfa yöneliş sendikalara yönelişle, işçi sınıfının her durumda azınlığını oluşturan büyük sanayi işçilerine yönelmekle sınırlı kaldı. İşçi sınıfı dendiğinde hemen herkesin aklına, sınıfın ayrıcalıklı kesimi, sendikal bürokrasinin varlık zeminini oluşturan büyük sanayi işçileri geldi. Milyonlarca, sendika ve sosyal güvence hakkından yoksun küçük ve orta büyük işletmelerde çalışanlar, milyonlarca işsiz, işçi sınıfından bile sayılmadı, anti-faşist savaşımın, demokrasi programlarının yedeği olarak görüldü. Böyle olunca da, işçi sınıfına devrimci kaygılar ve amaçlarla yönelenler, sınıfın tarihsel misyonuyla güncel hareketi arasındaki ilişkiyi devrimci sınıf politikası zemininde kavrayamamaları nedeniyle işçi sınıfının ayrıcalıklı kesimleriyle birleşemediler; birleşmeyi bir ölçüde başaranlar ise, devrimci amaç ve programlarından vazgeçerek bu birleşmeyi sağladılar

Sınıfın küçük-orta büyüklükteki işletmelerde, geçici işlerde çalışan, işsizleri de kapsayan görünmeyen kesimleri 15-16 Haziran, Gazi Ayaklanması, '96 1 Mayıs'ı gibi tarihsel kesitlerde devrimci dinamizmini ortaya koyarken; geleneksel ve yerleşik anlayışlar, sınıfın bu kesimlerini ya görmezden gelmiş, en önemlisi de sınıfın dışında "anti-faşist" bir potansiyel olmaktan öte bir anlam yüklememiştir Sınıfın görünmeyen kesimleri "kent yoksulları", "anti-faşist güçler", "küçük-burjuva katmanlar", "varoş dinamiği" vb. kategoriler içine sokularak sınıf-dışı politikanın meşrulaşmasına katkıda bulunmuştur. Gerçekte bu bakış açısı sınıfı büyük işletmelerle, sendikalı kesimlerle daraltan, sığlaştıran bir bakış açısı olduğu, bugün birçokları tarafından gecikilerek de olsa fark edilmektedir

Bugün, işçi sınıfının ezici çoğunluğunu oluşturan işçi sınıfının sendikasız, sosyal güvenceden yoksun ve işsiz kesimlerini, devrimci bir program temelinde örgütlemek, sadece komünist politikanın gereği değil, devrimciliği üretmenin de zorunlu koşulu haline gelmiştir. Çünkü devrimci bir önderliğin, eş deyişle devrimci bir sınıf hareketinin olmadığı koşullarda, sermayenin saldırıları nedeniyle, işçi sınıfı kesimsel çıkarlar temelinde bölünmüş ve örgütsüzleştirilmiştir. Sınıfın az sayıdaki kesimi görece ayrıcalıklı ücret ve çalışma koşulları ile, sendika bürokratları aracılığıyla sermaye politikalarına bağımlı hale getirilmiştir. Bu kesim, mevcut ayrıcalıklı konumunu korumanın sermayeyle cepheden karşı karşıya gelmemekten kaçınmaktan geçtiğine inanmaktadır İşten atılmanın kendisine ne tür bir yaşam getireceğini, çevresindeki işsiz kesimlerden somut olarak görmektedir Aynı şekilde, sendikaları dı-

şında, kendisinin tutunacağı, çıkarlarını savunacağı, güven verici başka bir örgütlülük de görememektedir. Bu koşullarda açıktır ki, işçi sınıfının bu kesimi, sınıf hareketinin yükseldiği, nihai darbenin vurulacağı koşullarda belirleyici bir rol oynasa da, sınıf hareketinde öncü, devrimci bir motor rolü oynayamaz. Öte yandan ise, milyonlarca işçi, bırakalım sosyal güvenceye sahip olmayı, insanca bir yaşam koşulunu sağlamak için bile, büyük bir fiziksel ve ruhsal yıpranmayı göze almaktadır. Bu kesimin, bu koşullarda ideolojik ve politik yanılsamaları dışında, düzenden bir beklentisi yoktur, olamaz da. Kelimenin gerçek anlamıyla bu kesimin, bu düzen altında zincirlerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri yoktur Dolayısıyla da, düzenle cepheden karşı karşıya gelmeye en uygun kesimi oluşturmaktadır. Bu kesimin örgütlenmesi, her durumda devrimci bir çabayı gerektirir, bu çabayı harcayanları devrimcileştirir. İşçi sınıfının bu kesimini örgütlemeye, onlarla birleşmeye dönük bir çabanın, kimseyi devrimci kimliğinden uzaklaştırıcı bir rol oynadığının dünyada da, bu topraklarda da bir örneği yoktur Ama bir dönem devrimci olan partilerin, iyi niyetlerle de olsa işçi sınıfının ayrıcalıklı kesimiyle birleşme, onu örgütleme çabasının, bir dönem sonra düzenin sol koltuk deyneği olmayla sonuçlandığının çok sayıda örneği vardır İşçi sınıfının, işsiz, sendikal örgütlülükten ve ayrıcalıklı yaşam koşullarından yoksun kesimleri, devrimci kimliğin üretileceği verimli yataklar olmaya devam etmektedir. Rusya'da, Bolşeviklerin işçi sınıfının en eğitimsiz, örgütsüz kesimleri içinde her dönemde güç olmasıyla, Menşeviklerin her dönemde işçi sınıfının en ayrıcalıklı ve kalifiye kesimleri içinde güç olması, Menşevizm'in ve Bolşevizm'in nasıl bir toplumsal tabana dayandığını göstermesi bakımından öğreticidir. "Bolşevikler işsizleri nasıl örgütledi?" kitapçığı bu bakımdan da öğreticidir.

Bu kitap bir deneyimi yansıtmaktadır; ama her koşulda tekrarlanabilecek bir, deneyim değil. Örneğin, kitaptaki deneyimin yaşadığımız topraklarda olduğu gbi tekrarlanmaya girişilmesi, sadece deneyimi karikatüre dönüştürmeye yarar. Çünkü koşullar farklı. Koşulların farklılığı hem nesnellik, hem de öznellik bakımından geçerlidir.

Dikkat edildiğinde görüleceği gibi, Bolşeviklerin işsizleri örgütlenme deneyimi, devrimci bir durumun zirvesinde olmasa da, hala devrimci bir atmosferin olduğu koşullarda gerçekleşiyor. Yenilgi alınmıştır, ama bu çarpışılarak alınan bir yenilgidir ve teslimiyetçi bir ruh halinden uzaklık egemendir.

Öznel bakımdan durum farklıdır; işçi sınıfının sovyet örgütlenmesi

ciddi yaralar alsa bile güçlü bir iz bırakmıştır. Öte yandan işçi sınıfının öncüsü RSDİP somutunda örgütlenmiş durumdadır. RSDİP içinde Bolşevikler, 1905 devrimi içinde ciddi bir politik kuvvet haline gelmiş, işçi sınıfının en militan kesimlerinin güvenine sahiptir. Lokavtlarla işsiz kalan kesimler, böyle bir öncü sayesinde kısa sürede İşsizler Konseyi gibi bir örgütlenmeye kavuşmuştur. En önemlisi de, devrimci sınıf politikası, Bolşevikler somutunda işçi sınıfı saflarında etkin bir kuvvet durumundadır.

İşte bu koşullarda işçi sınıfının çalışan kesimleri ile işten atılan kesimleri, devrimci politika zemininde ortaklaşmada zorlanmamaktadır Bu sayede, belediye işlerinin alınması, basit bir istihdam alanı yaratmaktan öte, işçi sınıfının kamu alanına aktif bir müdahalesi anlamına gelmektedir. Böyle bir istihdam alanı, bu toprakların yabancısı olmadığı tarzda, düzen partilerinin belediye yöneticileriyle anlaşarak, sınıfı düzeniçi beklentilere sokan bir tarzla değil, bağımsız bir politik gücün kendine güven içinde sürdürülen bir kavga sonucu kazanılmıştır

Kitaptan komünistlerin, sınıf bilinçli işçilerin öğrenmesi gereken en önemli ders, sınıf politikası ve bunun uygulama alanı olarak olarak politika tarzıdır. Devrimci sınıf hareketi, devrimci sınıf politikası ve tarzının ürünü olabilir ancak.

Devrimci Sınıf Hareketi İçin Devrimci Politika

Kitabın önemi, sadece Bolşeviklerin işsizler hareketini somut olarak devrimci sınıf politikası temelinde örgütlenmesinin deneyimlerini yansıtmasından gelmiyor

Asıl önemlisi, devrimci sınıf politikasının işçi sınıfının değişik kesimlerinin örgütlenmesinde nasıl uygulandığının somut bir örneğini yansıtmasıdır.

Günümüzde devrimci hareketin aklına, işçi sınıfı dendiğinde fabrikalı-sendikalı işçi gelse de, yine de devrimci hareket işçi sınıfının en dinamik ve devrimci kesimi içinde yeralan işsizlerden de pratik olarak uzak kalmamıştır. Daha önemlisi devrimci kimiliğini ve dinamizmini korumada bu kesimlerden kan alması temel bir rol oynamıştır. Ancak fiilen sınıfın bu kesiminden kopmasa da, onlara yönelişi devrimci sınıf politikasının bir sonucu olmadığı gibi, onlara taşınan bilinç de, devrimci sınıf bilinci değildir

Devrimci sınıf bilinci, işçi sınıfının tarihsel misyonu üzerine oturan, sınıfın tüm kesimlerini devrimci program hedefi temelinde birleştiren

bir bilinçtir. Her güncel politik tutum ve şiarın, devrimci sınıf politikasının parçası olması, sınıfın kesimsel çıkarlarına değil, genelin çıkarlarına hizmet etmesiyle olanaklıdır. Kesimsel gibi görünen çıkarlar bile, sınıfın genelinin gereksinimlerine, örgütlenmesine hizmet ettiği ölçüde devrimci sınıf politikasının bir parçası haline gelir. Kısmi çıkarlar için savaşım, sınıfın kesimsel çıkarları için savaşım değil, sınıfın bütününü devrimcileştiren, örgütleyen, burjuvazi karşısında birliğini güçlendiren bir savaşım olmalıdır.

Bolşevik hareketin başansını sağlayan, bu başarıyı Ekim Devrimi'yle taçlandıran, her dönemde sınıfa, ekonomizmin en önemli yansımalarından biri olan parçalı bir bilinçle değil, bütünsel bir sınıf politikası ile gitmeleridir. Ekonomizm, sınıfın rekabet içinde bölünmüşlüğünü veri alarak, ona bu parçalılığı meşrulaştıracak bir politikayla gider Bu parçalı politika, işçi sınıfını birleştiren değil bölen, bütünsel çıkarlar temelinde bir sınıf savaşımı değil, kesimsel çıkarları esas alan bir rekabet bilincini kökleştirerek, sınıfın parçalarını birbirine yabancılaştıran bir rol oynar. Sonuçta taşınan bilinç, sınıfın her kesiminin ancak kendi kısmi taleplerini savunarak kurtuluşunu sağlayacağı bilinci olmaktadır. Bolşeviklerin ilk başta, işsizliğe karşı savaşımı, sadece işsizlerin örgütlenmesiyle sağlama gibi bir bilinçle örgütledikleri İşsizler Konseyi'nin konumuna ilişkin, Lenin yaptığı müdahale, devrimci sınıf politikasının da temel kalkış noktasını ortaya koymaktadır.

"İşsizler Konseyi toplantısının yapıldığı günün ardından, yoldaş Karski ve ben, İşsizler Konseyi'ni örgütlemek için neler yaptığımızı bildirmek üzere Lenin'e gittik. Vladimir İlyiç (Lenin'in çok bilinen ilk ve orta ismi) söylememiz gerekenleri dinledikten sonra, İşsizler Konseyi'nin, ortaya koyduğu programı, yalnız kendi çabasıyla gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğine dair bazı şüphelere sahip olduğunu söyledi.

"Tek başına bu örgütlenmeyle" dedi Lenin, "Burjuvaziye etki yapamazsınız; yeterince güçlü olamazsınız ve işsizler kendi başlarına işçi sınıfının tümünün çıkarları zemininde bu işi genişletemezler. Bu yüzden derhal İşsizler Konseyi'ni St. Petersburg'un tüm fabrika ve atölyelerindeki çalışanların temsilcilerini kapsayacak şekilde genişletmelisiniz. Şimdiden fabrikalar ve atölyelerde bu amaçla ajitasyona başlamalısınız ve derhal bu temsilcilerin seçimlerini düzenlemelisiniz. İşsizler Konseyi sadece işsizlerden otuz temsilciyi kapsamamalı, bütün bölgelerden, fabrika ve atölyeler-

den 100 ya da 150 temsilciyi de kapsamalıdır: Bu, işsizlere, Şehir Duması ve burjuvazi üzerinde gerçekten başarılı bir basınç oluşturabilen hakiki bir yönetici proleter organ sağlayacaktır.' "

Yazar'ın yaşanan deneyimlerden çıkarttığı şu sonuç da, bu müdahalenin amaçlarına ulaştığını ortaya koyduğu kadar, Bolşeviklerin deneyime nasıl baktıklarını da ortaya koymaktadır:

"Gericilik, lokavtlar ve işsizlik dönemleri boyunca, kapitalist bir ülkede, çalışanlar ile çalışmayanlar arasında acımasız çelişkiler belirdi. Bu süre zarfında, İşsizler Konseyi'nin iki yıllık varlığı sırasında biz, sonunda bu çelişkinin tüm izlerini silmeyi başardık. İki yıllık varlığı boyunca, işsizler örgütü proletaryaya endüstri ve ekonomi konularında tam bir eğitim verdi. Birçok önderi donatan bu örgüt, onları sadece üretimin örgütlenmesi, yönetilmesi ve başarıya ulaştırılması konusunda eğitmemiş, kapitalistlere karşı bir masada onlarla birlikte otururken bile, günlük sorunlarda onlara karşı nasıl mücadele edileceği konusunda da eğitmiştir. Bu örgüt onlara, bağımsız, doğru devrimci çizgiden nasıl ayrılmayacaklarını ve sınıf amaçlarına nasıl ulaşacaklarını öğretmiştir."

Bu müdahale ve genelde Bolşeviklerin pratiği, parçalı ekonomist bilince karşı bir müdahale olduğu kadar, devrimci sınıf politikasını bir doktrinerlik olarak anlayan yaklaşımlara karşı da bir müdahaledir. Devrimci sınıf politikasından uzaklık, genellikle parçalı bilinçle, azami hedeflerin tekrarlanması ve propagandasını karşı karşıya koyar. Buna göre, ya ekonomist olacaksın, ya da doktriner Oysa Komintern'de bütünsel bir ifadeye kavuşan devrimci sınıf politikası, bu ikisini de dıştaladığı gibi, sınıfın tarihsel misyonunu gerçekleştirmede, bu temelde sınıfa müdahalede, temel halkanın, geçiş talepleri olduğunu ortaya koymuştur. Geçiş taleplerininin, gerçekten geçiş talebi niteliği kazanması ve sınıfın devrimcileşmesine hizmet etmesi için, ekonomik ve politik içeriğinden bağımsız olarak, herşeyden önce sınıfın bütünsel çıkarlarını ifade etmesini, asıl önemlisi de, bu taleplerin arkasında sınıfın bütününden bağımsız, ama onun öncüsünü bağrında toplayan bir devrimci örgütün bulunmasını gerektirir Ancak bu koşullarda her sınıf savaşımı politik bir içerik, sınıfın sınıfa karşı savaşımı niteliği taşır ve sınıfı iktidar hedefine yönlendirir.

Sadece yaşadığımız topraklarda değil, tüm kapitalist dünyada işsizlik yapısal bir özellik göstermektedir. İşsizlik, sadece işçi sınıfının önemli bir kesiminin yaşam koşullarında bir sefalet yaratmakla kalmı-

yor, işçi sınıfının çalışan kesimlerinin de, mevcut iş ve yaşam koşullarını kötüleştirici, onları baskı altına alıcı, burjuvazinin saldırıları karşısında yalnızlaştırıcı bir rol oynamakta, işçi sınıfının kesimsel çıkarlar temelinde bölünmesi ve rekabetle güçten düşmesine neden olmaktadır.

Bu koşullarda işçi sınıfının işsizler kesiminin örgütlenmesi, sınıfın devrimci birliğini sağlamada çok temel bir yere sahiptir. Ancak bundan da önemlisi ve öncelikli olan ise, sınıfın bu kesimlerinin hangi bakışla örgütleneceği sorunudur. Bugün işçi sınıfının devrimci bir program ve önderlikten yoksun olduğu koşullarda, işsizlerin örgütlenmesine dönük çaba anlamsız olmasa da, bu devrimci bir sınıf politikası temelinde yapılmadığında, işçi sınıfının kurtuluşuna hizmet etmekten uzak kalacaktır.

Bu böyledir diye, işçi sınıfının bu kesimlerinin örgütlenmesinden uzak durmak ise, devrimci lafazanlıkla sonuçlanacaktır. Evet, bugün işsizlerin kitlesel bir örgütlenmesini başarmak, bu temelde devrimci sınıf politikasını tüm sınıfa egemen kılmak olanaklı olmasa da, bugünden küçük de olsa elde edilecek kazanımlar, yarının büyük başarılarının temellerini döşeyecektir. Çünkü işsizlerin örgütlenmesi sorunu, sadece işçi sınıfının en fazla ezilen, sömürülen kesimlerinin örgütlenmesi sorunu değil, bugünkü koşullarda işçi sınıfının düzenle bağı en az olan, devrimci kesimlerinin örgütlenmesi anlamına gelmektedir. Devrimci bir atılımın zemini, bugün genelde yapıldığı gibi, sınıfın ayrıcalıklı azınlığını oluşturan sendikalı işçilerin örgütlenme çabası adı altında sol sendikacılıktan başka sonuç vermeyen gayretlerin üzerinden değil, işçi sınıfının en örgütsüz, ama militan devrimci kesimlerinin örgütlenmesi üzerinden döşenecektir.

Bolşeviklerin, sadece Bolşeviklerin değil uluslararası komünist ve işçi hareketinin deneyimlerini, evrensel boyutuyla ortaya koyan ve komünist sınıf politikasının temellerini atan Komintern de, işsizler içindeki devrimci çalışmanın nasıl bir perspektifle sürdürülmesi gerektiğini ortaya koydu:

"Kapitalistler sayıları gittikçe artan işsizler ordusundan, örgütlü emekçiler üzerinde ücretleri düşürme yönünde bir baskı kurmak için yararlanırken, sosyal-demokratlar, Bağımsızlar ve resmi sendika liderleri işsizlere alçakça sırtını dönmekte, onları hükümet ve sendikaların merhametine terketmekte ve siyasal bakımdan lumpen proletarya olarak sınıflandırmaktadırlar. Komünistler, günümüz koşullarında işsizler ordusunun muazzam öneme sahip bir

devrimci unsur oluşturduğunu kavramalı ve bu ordunun önderliğini üstlenmelidirler. Komünistler, işsizlerin sendikalar üzerinde baskı yapmasını sağlayarak, sendikaların yenilenmesini hızlandırmalı ve öncelikle sendikaları grev kırıcı önderlerinin etkisinden kurtarmalıdır. Komünist Parti, işsizlerle proleter öncüyü sosyalist devrim mücadelesinde birleştirerek işsizlerin en devrimci ve sabırsız unsurlarını umutsuzluktan doğacak bireysel eylemlerden vazgeçirebilir. Eğer koşullar elverişliyse, parti işsiz kitleyi proletaryanın şu ya da bu kesiminin eylemini desteklemek üzere örgütleyebilir ve mücadeleyi başlangıçtaki çatışmanın sınırları ötesine taşıyarak, büyük bir taarruzun çıkış noktası haline getirebilir. Kısacası, işsiz kitle, yedek sanayi ordusundan devrimin faal bir ordusuna dönüştürülebilir:

"Komünist partiler; işçi sınıfının bu katmanını aktif olarak savunduklarında, sınıfın en çok ezilen kesimini desteklediklerinde, işçilerin bir bölümüne karşı başka bir bölümünün sözcülüğünü yapmamakta, bir bütün olarak sınıfın çıkarlarını temsil etmektedirler. İşçi aristokrasisinin geçici çıkarlarını savunmayı tercih eden karşı devrimci önderlerin yapmadığı tam da budur: İşsizlerin ve kısa süre çalışanların sayısı ne kadar artarsa, bunların çıkarlarının işçi sınıfının ortak çıkarları halinde ele alınması ve işçi aristokrasisinin çıkarlarının bunların çıkarlarına tabi kılınması, o kadar önemli hale gelir. İşçi aristokrasisinin çıkarlarını, bu çıkarları işsizlerin çıkarlarının karşısına dikerek ya da işsizlerin çıkarlarını görmezden gelerek savunanlar, çalışan sınıfların birliğini tahrip etmekte ve böylelikle karşı devrimci sonuçları olan bir politika izlemektedirler." (1921, "Taktik Üzerine Tezler": Üçüncü Enternasyonal'in İlk Dört Kongre Tezleri, Kararları, Manifestoları, S. 286-287, İng., Pluto Press, Londra)

Devrimci hareketin uzun yıllar öncesinde aldığı yenilginin dolaysız bir sonucu olarak, dünya çapında devrim ve komünizm dalgasının geri çekildiği, hatta dibe vurduğu içinden geçtiğimiz yeni bir gericilik döneminde, büyük fedakarlıklar ve mücadelelerle, büyük bedeller ödenerek, dişle tırnakla kazanılan: bugün ise unutulmaya ve unutturulmaya yüz tutmuş politik mevzilere, devrimci değerlere sahip çıkmak devrimci varoluşun mihenk taşıdır. Bu, kimileri için nostaljik bir fantezi olabilir Komünistler için değildir Komünistler için bunun anlamı, cüretle, yenilenme ve atılımla perçinlenecek komünist bir dünya kurma mücadelesi yolunda, hem bir esin kaynağı, hem de bir eylem kılavuzu olma-

sıdır. Bu mevzilerin en somut ifadesini ise. Komünist Manifesto'da ilan edilen, Ekim Devrimi ve Sovyet iktidarıyla yeni bir çağ açan, Komünist Enternasyonal'le başlatılıp sürdürülemeyen komünizm davasında bulur.

Komünist Enternasyonal'in kuruluşundaki ideolojik sağlamlık, politik tutarlılık ve örgütsel niteliğin Bolşevizmin takipçileri tarafından doğru ve sağlam temelleriyle yakalanıp, buna denk bir örgütsel konumlanışın yaşamda varedilememesi, komünist hareketin sancılarının başlıca kaynağını oluşturuyor. Komintern'in kuruluşuna damga vuran; ama daha sonra sapılıp terk edilen ideolojik-politik hattın ve örgütsel niteliğin Bolşevikler tarafından hangi temellere dayanarak ve nasıl yaratıldığının ipuçlarını vermektedir yayınlamakta olduğumuz bu kitap. Hem de canlı bir tanık olarak. Devrimci bir programın kılavuzluğunda, proletarya hareketini sağlı sollu her türlü akımdan ayrıştırarak bağımsız kılacak ve her koşulda sürekliliğini sağlayacak bir örgütsel donanım, konumlanış ve tutarlı bir hat, Bolşevizmin, hem kalkış, hem de ayrım noktasıdır.

Ekim Devrimi'yle yeni bir çağın habercisi olan Bolşevikleri, diğer bütün akımlardan ayıran temel kalkış noktası bu olmakla birlikte, Bolşeviklerin asıl gücü bunu ortaya koymuş olmalarından gelmemektedir. Daha önemli bir nokta, amaçlanyla uyumlu, ilkeli, politik tutarlılığa sahip bir eylem çizgisi, savaşı sürdürecek ve kuşatmayı genişletecek bir politik ufuk, örgüt zemininde ise yaratıcı, dinamik, özgür bir örgütsel bir faaliyet üzerinde yükseliyor olmalarıdır Sahip oldukları dinamizm ve sürekliliği, içinde mevzilendikleri sınıfın en devrimci en dinamik kesimleri üzerinde yükselme becerisini gerçekleştirmiş olmalarıyla sağlamışlardı. Dolayısıyla sağlı sollu diğer siyasal akımlar da proletarya içinde faaliyet sürdürürken, Bolşevikler, bir yandan stratejik mevzilerde kalıcı üsler inşa ederken, daha çok devrimci enerjisini sınıfın en devrimci en dinamik kesimleri üzerinde yoğunlaştıran ve buradan beslenip yükselen bir faaliyeti ete kemiğe büründürmüşlerdir. Bunu yaparken de, sınıf içindeki varolan eşitsizlikleri ve ayrıcalıkları artıran bir siyasal içerik ve pratikle değil, eşitsizlikleri ve ayrıcalıkları gidermek üzere, proletaryanın farklı kesimlerini devrimci bir program hedefleri temelinde birleştiren, ortak bir eylem hattıyla proleter devrimci bir temelde harekete geçiren bir içerikle yapmış olmalarıdır. Bunu başarırken, bir yanıyla proleter kesimler arasında dayanışma ruhunu artırıp mücadele azmini perçinlemiş olmakla birlikte, karşılıklı güven ilişkilerini de sağlamlaştır-

manın zemini döşenmiştir. Devrimci mücadele, güç ve dinamizm kazanmıştır. Bolşevizmin bir başka sırrı da burada aranmalıdır

Oysa bugün, proletaryanın farklı kesimleri arasında ne bir dayanışma ruhunu ve mücadele azmini perçinleyecek bir hareketten, ne de bu harekete siyasal ve örgütsel olarak önderlik edebilecek bir nitelik ve kapasiteye sahip devrimci bir partiden söz edebilmek mümkün. Onca iddia ve çabaya rağmen, ne dünyada, ne de yaşadığımız topraklarda Bolşevik tipte bir parti yaratılabilmiş değil. Yaşadığımız devrim topraklarında bunun sancıları çok daha derinden hissedilmektedir.

Yaşadığımız toprakların devrim tarihini, solun sınıfı keşfetme ve sınıfa ulaşma serüvenin tarihi olarak tanımlayabilirsek de, Komintern'in ilk dört kongresine damga vuran ideolojik-örgütsel çizginin gerçek temelleriyle yeterince özümsenip içselleştirilememiş olması, bugün hala varolan zaafların süre gitmesine neden olmaktadır.

"Bize bir devrimciler örgütü verin, Rusya'yı alt üst edelim" diyordu, Lenin yola çıkarken. 1903'lere gelindiğinde bilinçli, planlı, sistematik bir hazırlık faaliyetiyle devrimci bir program ve örgüt omurgası temelinde öncü aynştırılıp saflaştınlmıştı. Ancak, Bolşevikler yine de, işçi sınıfı içinde devrimci bir fraksiyon olmanın ötesine geçememişlerdi. Öncünün komünizme kazanılması geride kalmıştı, ama sınıfı devrime kazanmak en acil görev durumundaydı. 1905 Devrimi Bolşeviklere bu fırsatı vermişti. Devrimci bir program, politika ve örgüt zemininde bu fırsatı değerlendiren Bolşevikler, devrimin yenilgisinin önüne geçememişlerse de, devrimin de deneylerinden yararlanarak, sınıf içinde en etkin bir akım haline gelmişlerdi. Bu etkinliği sağlamada en önemli unsur ise, Bolşeviklerin her dönem sınıfın en devrimci, dinamik kesimlerine dayanmaları, onların dinamizminden beslenebilmeleridir. Devrimin yenilgisi ile had safhaya varan sınıfın işsiz kesimlerinin örgütlenmesi pratiği, Bolşevik hareketin gücünü nereden aldığını da somut olarak ortaya koymaktadır. Proletaryanın ilk muzaffer devrimi olan Ekim Devrimi, böyle bir mücadele geleneğinin aşılamamış doruğudur.

Bugün komünist bir dünya amacını benimseyenlerin yapması gereken ise, bu deneyimden öğrenmek, daha ileri atılımların zemini olarak alarak, bu topraklarda Ekim ruhunu yeniden canlandırmaktır.

"Bolşevikler işsizleri nasıl örgütledi" kitapçığının bu amacı benimseyenlerin kavgasına mütevazi bir katkı olması en büyük dileğimizdir.

Kasım-2000

BOLŞEVİKLER İŞSİZLERİ NASIL ÖRGÜTLEDİ?

Sergey MALİŞEV

1905-1906'DA KİTLESEL İŞSİZLİK VE KONSEYİN ÖRGÜTLENMESİ

25 yıl önce, Nisan 1906'da, ilk St. Petersburg İşçi Sovyetleri Vekilleri ve Moskova silahlı ayaklanması, Carlık hükümeti tarafından bastırıldı. Bizim, bir grup Bolşevik işçi ve aydın olarak, Bolşevik Parti örgütü kararıyla, St. Petersburg'da yeni bir proleter devrimci örgütlenme kurmamız bundan sonradır. Lokavtlar sonucu işten çıkarılmış işsiz yığınları örgütledik ve bu işsizler ordusu için bir genel kurmay kurduk: St. Petersburg İşsizler Konseyi. Partimiz Moskova, Odessa gibi diğer sanayi merkezlerinde de işsizleri örgütlemeye çalıştı; ama bunların varlıkları kısa sürdü; 1906 sonlarında bastırılmışlardı. Fakat St. Petersburg'daki bu işsizler örgütü, burjuvazi ve hükümetle mücadelesini iki yıldan fazla sürdürdü ve ancak 1908'de, gizli polis ve jandarmanın faaliyeti sonucu ortadan kaldırılabildi.

25 yıl önce Çarlık Rusyası'nda işsizlik, devrimci işçilere bir ders vermek için kasıtlı olarak yaratılmıştı. 1905 Ekimi'nin sonlarına doğru bir lokavt ilan edilmiş, devlete ait ya da özel, tüm fabrika ve atölyeler kapanmıştı. Hükümet ve burjuvazi bu yolla yüzbinlerce işçiyi ve ailelerini -St. Petersburg'da, Moskova'da, Urallar'da, Karkov'da, Odessa'da ve diğer şehirlerde- açlık ve yoksulluğun pençesine atmıştı. Fakat Rusya'nın egemenleri bununla yetinmedi. Devrimci proletaryayı cezalandırmak için sürekli olarak yeni yöntemler buluyorlardı. Lokavt yeterli değildi. Hükümet, Kara Yüzler olarak

bilinen çeteleri örgütledi; onları tüfek ve bombayla donatarak işçi örgütlerine ve tek tek işçilere -evlerindeyken bile- saldırmak üzere kışkırttı.

St. Petersburg'un hemen hemen tüm bölgelerinde olduğu gibi, diğer şehirlerde de çatışmalar çıkmıştı. Ama Kara Yüzler'in saldırıları, işçileri, öz savunma örgütlerini kuvvetlendirmeleri için kamçılamış ve Kara Yüzler'in şiddetle geri püskürtülmesinden başka bir sonuç vermemişti.

1905'de, Ekim'in sonlarına doğru St. Petersburg'da ilan edilmiş olan lokavt, Nisan 1906'ya kadar devam etti. Lokavtlar, Rusya'nın egemenleri ve belli başlı sanayi liderleri -Riyabuşinski, Gukasov, Nobel, Denisov ve diğerleri- tarafından yönetilmişti. Doğal olarak, işçi sınıfıyla savaşmak ve onlara bir ders vermek üzere benimsenen bu ve benzeri araçlar gerçekten iyi örgütlenmişti.

Başlangıçta, İşçi Vekilleri Sovyeti lokavt sonucu sokağa atılan onbinlerce işçinin sorumluluğunu üstlendi. Fakat İşsizler Konseyi, kurulur kurulmaz hareketin sorumluluğunu üstüne aldı ve lokavttan etkilenen bütün işçileri konseye kazandı, onları üye olarak kaydetti. Kayıtlar ilginç bir gerçeği açığa çıkardı; lokavttan etkilenen işçilerin %54'ü metal işkolundan kalifiye işçiler; %18'i marangoz, doğramacı, duvarcı ve diğer vasıflı meslekler ve sadece %21'i vasıfsız kesimleri kapsıyordu! Bu tablo gösterdi ki, kavgada, çalışan sınıfın ön saflarında kim yer almışsa kapitalistler öfkelerini bu kesimler üzerine yöneltmişti.

İşçi Vekilleri Sovyeti, lokavtın başlarında, aç ve yoksul düşmüş işsizlere yardım edebilecek bir yol bulma sorunu ile yüzyüze kaldı. O ilk aylarda, 1905'in Ekim, Kasım, Aralık aylarında, tüm işsizleri ilgilendiren sorunlarla yoğun olarak uğraşıldı; zira proletaryanın savaşım isteğini kırmasa bile, politik sorunlar kadar önemli olan açlık, giderek artan bir güçle kendini hissettirmeye başlamıştı. Merkezi devrimci proleter gazetenin hemen hemen her toplantısında, işsizlere nasıl yardım edilebileceği sorunu öne çıkıyordu.

İşçi Vekilleri Sovyeti'ndeki Bolşevik grubun önerisiyle, St. Petersburg'un bütün işçi mahallelerinde şubeler açan bir işsizler komisyonu örgütlendi. Daha sonra komisyon, İşçi Vekilleri Sovyeti'nin fabrikalarda, atölyelerde ve diğer işletmelerde çalışan bütün

işçilerin haftalık ücretlerinden, işsizler için % 1 kesinti yapılması yönündeki kararını benimsedi. Aynı zamanda bütün miting ve toplantılarda gönüllülük temelinde bağış toplama işini örgütlediler. Bu ve diğer tedbırler, sadece İşçi Vekilleri Sovyetleri'ne ve onun komisyonlarına onbınlerce Ruble kazandırmakla kalmadı, işsizler komisyonunun işsizlere yardım etmek üzere gerçek bir takım adımlar atmasını da olanaklı kıldı. St. Petersburg bölgesinde birkaç tane aşevi açıldı. Ailesi olan işçilere, eve götürmek üzere akşam yemeği verilirken, bekar işçiler ise yemeklerini aşevinde yedi. Bunun yanında, işsizler komisyonu işçilere ve ailelerine günlük her bir yetişkin için 30, çocuklar için 10 ve 15 kapik mali yardımda bulundu. Eyalet Duması seçimleri yaklaşmaktaydı; işsizlere yardım ederek politık menfaat sağlamak isteyen St. Petersburg'daki Liberal gruplar da işsizler için aşevleri açtı.

Politik ve ekonomik mücadele içerisinde, İşçi Vekilleri Sovyeti, dikkatini St. Petersburg Şehir Duması'na (Şehir Meclisi) yöneltti. İşçi Vekilleri Sovyeti, özel bir heyet aracılığıyla Şehir Duması'na sunacağı aşağıdaki kararları kabul etti:

1-Duma, sayısız işçi kitleleri için yiyecek tedarik etmek üzere bir an önce düzenlemeler yapmalıdır.

2-Toplantılar için binalar tahsis etmelidir.

3-Binalara jandarma, polis vb. sokulmasını durdurmalıdır.

4-Narvsky bölgesi işçileri için aldığı toplam 15.000 Rublenin nasıl harcandığının hesabını vermelidir

5-Kendi tasarrufu altında olan kamu fonundan, proletaryanın özgürlüğü için savaşanların ve proletaryanın safına geçen öğrencilerin ihtiyaçları için belirli bir miktar para ayırmalıdır.

6-Askerlerin şehrin su işlerinde çalıştırılmaması ve şantiyelerin işçilerin tasarrufuna bırakılması için derhal önlemler alınmalıdır.

Ekim'in 16'sında öğleden sonra saat ikide İşçi Vekilleri Sovyeti'nden bir heyet, Şehir Duması'na vardığında, silahlanmış büyük bir polis birliği onları karşıladı. Duma'nın merdivenlerinde de bir bölük asker vardı. Şehir Meclisi üyeleri, İşçi Vekilleri Sovyeti heyetinin ziyaret teklifi karşısında telefonla uyarılmış ve toplantıya gel-

memişlerdi. Bunun yerine, Duma Komitesi'nin birkaç üyesi, heyeti kabul etti; iletilmek istenenleri dinleyip Duma'yı terk etmelerini söyledikten sonra, onların yokluğunda bütün talepleri reddetmeyi kararlaştırdı.

Başka türlü de olamazdı. Belediye Başkanı, yönetim üyeleri ve Şehir Duması üyelerinin hepsi, güçlü kapitalistler veya onların temsilcileriydiler -avukatlar, fabrika ve atölye müdürleri, toprak beyleri, yargıçlar ve diğer memurlar; tam da işçilere lokavtı dayatanlardı.

İŞSİZLER İÇERİSİNDE AÇLIK BÜYÜYOR

Ocak 1906'da, işsizlik, kıtlık ve açlık daha da şiddetli bir şekilde büyüdü. İşsizlerin yan-legal komisyonu etkisiz bir biçimde faaliyetine devam ediyordu, çünkü parası yoktu. Paranın akışı hemen hemen durmuştu. Lokavttan etkilenen işçiler, son özel eşyalarını da satmış ve sonunda açlıkla yüzyüze kalmışlardı.

Moskova ve diğer şehirlerdeki ayaklanmanın yenilgisinin ardından, Kara Yüzler'in ve silahlı kuvvetlerin terörist eylemleri, Kostroma İşçi Vekilleri Sovyeti'ni, faaliyetini durdurup, yeraltına çekilmeye zorladı. Kostroma İşçi Vekilleri Sovyeti'nin başkanı olarak ben, Kostroma şehrinden ayrılmak ve saklanmak zorunda kalmıştım. Bir lokomotifte, lekeli bir ceket ve şapkayla, kirli bir yüzle, demiryolu işçilerinden bazı yoldaşlar sayesinde Kostroma'dan ayrıldım. Herşeyi kapsayan, detaylı bir rapor vermem gerektiği için, Bolşevik Parti merkezinin konumlandığı St. Petersburg'a gitmeye karar verdim. Üstelik, proletaryanın başkenti St. Petersburg, yeraltı yaşamı sürdürmem için çok daha uygun bir yerdi. Zira, daha önce orada fabrikalarda çalışmış, Bolşevik yeraltı çalışması yürütmüştüm. Aynı zamanda gizlenebilmek ve oradaki işçilerin desteğiyle gece barınabileceğim yerler bulabilmek, benim için diğer şehirlerden daha kolay olacaktı.

St. Petersburg'a varmamın ardından, derhal Parti örgütü merkezine kendimi tanıttım ve parti önderleri ile yaptığımız toplantıdan sonra Viborg bölgesine gittim. Orada sağlam bir yoldaş, bir yeraltı Bolşevik işçisi Simon Loktev ile buluştum. Daha bir hafta önce, büyük devrimci olayların geliştiği bir bölgeden gelmişti St. Petersburg'a. Ve şimdiden bütün parti haberlerini öğrenmeyi başarmıştı. Bana, Bolşevik önderlerimizin, henüz başlayan işsizler hare-

ketine tam destek verme kararı aldığını anlattı. Beni, aynı akşam Lesni bölgesinde düzenlenen, işsizlerin bölge örgütlerinin vekillerinden oluşan bir toplantıya davet etti. Parti komitesi üyesi yoldaş Karski, bu toplantıda St. Petersburg Bolşevik grubu adına konuşuyordu. Toplantı öncesi değerlendirebileceğimiz birkaç saatimiz vardı, böylece Sampsonevski bulvarında bir aşağı bir yukarı yürüyerek, geçmiş olaylar üstüne değerlendirmelerimizi karşılıklı paylaşma fırsatı bulduk. Bir bira salonuna gitmek istedik, fakat ekonomik durumumuz ve ajanlardan duyduğumuz endişe bizi alıkoydu. Bir arabaya bindik ve Nevski bulvarına doğru yola koyulduk. Araba, Liteyni'den geçerken, arka koltukta oturduğumuz yerden gördüğümüz dışarıdaki kalabalık, daha sonra Lesni'de aralarına katıldığımız işçi grubundan oldukça farklıydı. Acıkmıştık, bir şeyler yemek için Filipov'un lokantasına gitmek istedik, ancak ceplerimizi yoklayınca kendimizi bu zevkten mahrum etmemiz gerektiğine karar verdik.

Nevski'de dolaşırken iyi beslenmiş, keyfi yerinde burjuvaları seyrediyorduk. İçlerinden yüksek dereceli kimileri, gösterişli bir veya iki armalı atların olduğu arabalara biniyor; daha az zengin bir burjuva kalabalığı ise, yürüyerek Nevski'den şehir merkezine akıyor, Sadovaya, Gostin Bulvarı boyunca geziniyordu. Mal dolu mağazalara giriyor, kucak dolusu alışveriş yapıp çıkıyor ve aldıklarını yükledikleri çocuk hamallar peşlerinde, evlerinin yolunu tutuyorlardı. Bu dükkan, mağaza ve tezgahlardaki, proletaryanın ürettiği tüm mallar, proletaryanın aksine burjuvazi için pek de kolay elde edilebilen, ulaşabildiği, satın alabildiği şeylerdi. Nevski boyunca birçok sokağa girmemize rağmen, sadece Solovyev'in mağazasına bakabildik.

Girip 100 gram sosis bile alamazdık; çünkü tüccar Solovyev'in besili satıcısı bu kadar küçük porsiyon satmazdı. Dahası, sosisin fiyatı kesemize uygun değildi.

Duygularımızı rahatlatmak için bastık küfürü, kolkola girdik ve bu kendini beğenmiş Nevski'den uzaklaştık. Dar ağaçlıklı yol boyunca ilerledik ve sonunda Bassein caddesinde, iki kapiğe tıka basa doyabileceğimiz ucuz bir restoran bulduk.

İŞSİZLER KONSEYİ NASIL ÖRGÜTLENDİ?

O akşam saat sekizde, işsizlere yardım etme sorununu gündeme alacak delegelerin toplandığı Lesni'deki bir kır evinde oturmuş,

St Petersburg Bolşevik grubunun temsilcisinin de gelmesini bekliyorduk. Bolşevik grubun temsilcisi yoldaş, aynı zamanda işsizler komisyonunun başkanıydı. Beklerken, delegelerden bölgenin durumu hakkında bilgi aldık. Delegelerin çoğunluğu Bolşevik çevrelerin üyeleriydi. Tabii ki, bunların hepsi en aktif işçiler olarak fabrikalardan sürülmüş ve kara listeye alınmıştı. Fakat sanki kendileri ve aileleri sokaklara düşmemiş, sefalete sürüklenmemiş gibi görünüyorlardı; Bolşevizm onlara, her şeyden önce, kendilerini kontrol etmelerini, ne olursa olsun yıkılmamalarını öğretmişti.

Komisyon başkanı geldi, bizleri selamladı ve daha sonra, orada oturan evin sahibi öğrenciye döndü. Polisin veya jandarmanın baskın yapması durumunda, gereken önlemin alınıp alınmadığını bilmek istiyordu. Lesni Enstitüsü'ndeki dağınık saçlı öğrenci, bir an camdan bahçeye baktıktan sonra, gerekli tüm hazırlıkların yapılmış olduğuna, önlemlerin alındığına dair güvence verdi. Bahçede ve parkta gözcüler konumlandırılmıştı. Olası bir polis tehlikesine karşı bizi hemen uyaracaklardı; böylelikle toplananlar orayı terk etmek için yeterli bir zaman elde etmiş olacaklardı. İşsizler Komisyonu Başkanı güldü ve jandarma ya da polis tarafından alınmayacaklarından emin olabileceklerini; burjuvazinin onları hapishanede beslemektense, dışarıda açlıktan ölüme terk etmeyi tercih edeceğini söyledi. Gündemdeki işlere geçtik. Bolşevik yoldaşımız işsizlerin durumu hakkındaki raporuna başladı. İşsizler için ayrılmış fon tükenmişti. Fabrikalar ve atölyelerde toplanan aidatlar azalıyordu. Çünkü işverenler paraların toplanmasına engel oluyorlardı; hatta bazı bölgelerde işverenler, İşçi Vekilleri Sovyeti'ne ödenen paraları vermemeleri için memurları uyarmıştı. Bölgelerdeki durum pek iç açıcı değildi.

"Siz de biliyorsunuz" dedi konuşmacı, delegelere dönerek... *"böyle bir durumun devam edebileceğini aklınızdan çıkarmamalısınız. Tek tek ya da gruplar halinde bütün 'istenmeyen' işçiler fabrikalardan ve atölyelerden atılıyorlar Bu süre içerisinde, işsizler giysilerinden ve diğer değerli eşyalarından ne varsa satıyor ya da rehine bırakıyorlar. Eşyaların rehine süresi yaklaşıyor ve onları rehineden almak için elde hiçbir şey yok. Elde ne varsa kaybediliyor. Ev sahipleri, işçileri ve ailelerini acıma-*

sızca sokağa atıyor. Bütün işçi bölgelerinde bunun gibi binlerce olay meydana geliyor."

Konuşmacı kağıdı gözüne yaklaştırarak okumaya başladı: "*Sokağa atılan işsizlerin ailelerine yardım edemiyoruz. İşçi toplantılarında, sendikalarda, öğrenciler arasında işsizler için belirli bağış toplayabiliyorsak da, bunlar çok az olduğundan ciddi bir kazanım elde edemiyoruz. Aşevleri bütün bölgelerde bazı liberal gruplar ve İşçi Vekilleri Sovyetleri tarafından açılmıştı. Bu liberal gruplar onbinlerce kap yemeğin tedarik edilmesini sağladılar, ama aşevleri kapatılabilir; çünkü Duma seçimleri için kampanya düzenleyen liberaller çok yakında onlar için para yardımını durduracak. St. Petersburg'da toplam 24 tane aşevi bulunuyor ve işsizler bir günde 9453 kap yemek alıyorlar. Moskova bölgesindeki aşevleri günde 450 kap; Narvski'deki 2 aşevi günde 385 kap; Gorodskoy'daki 4 aşevi 1100 kap, Vasileostrovski'deki 4 aşevi 1250 kap; Petersburg bölgesindeki 2 aşevi 550 kap ve Viborg'da 2 aşevi 450 kap yemek veriyor.*"

Rakamları okuduktan sonra konuşmacı, her bir aşevinde, sadece hesapları tutmakla yetinmeyecek, aşevinin işlerini yönetip genel olarak idaresini üstlenecek bir işsizler kurulunun, delegeler tarafından acil olarak örgütlenmesi gerektiğini söyledi. Bununla birlikte, konuşmacı, içinden geçilen dönemde işsizlerin durumunun son derece ağır olduğuna, fakat umutsuz olunmaması gerektiğine işaret etti.

"*Şu anda adına konuştuğum Bolşevik grup*" dedi yoldaş, "*işsizler hareketini destekler ve daha güçlü bir örgütte kendimizi örgütlememiz için yardım edeceğini belirtir. Bütün işsizleri örgütlemek ve bir öncü gövdeyi -İşsizler Konseyi'ni- kurmak zorunludur. Bu Konsey, işsizlerin yardımıyla, işsizlerin daha iyi koşullara sahip olması için mücadele vermeye, sadece günlük yemek ve 30 kapik dağıtılmasını sağlayarak değil, asıl olarak Şehir Duması'nın işsizler için büyük kamu işlerini örgütlemesini sağlayarak başlamalıdır. İşsizler düşkün değildir; onlar sadaka istemiyor. Onlar ekmek ve iş istiyorlar. Sorun öyle ortaya konmalıdır ki, Şehir Duması'na ileteceğimiz talepler bütün fabrikalarda ve atölyelerde çalışan işçilerin desteğini alsın. Duma, kamu işlerini örgütlemelidir. Şehirde buna yetecek epey iş im*

kanı var ve şimdi bu işler, şehir yöneticilerine büyük rüşvetler veren farklı müteahhitlere veriliyor. İşsizler arasında, tüm mesleklerden en vasıflı işçileri bulabilmek mümkün. Her çeşit işi yapabilirler. Tramvay hattının inşaatı gibi, Duma'nın kamu yararına yapmak zorunda olduğu birkaç işin ihalesi var. Duma, atlı arabaların yerine elektrikli arabaların koyulmasına karar vermiş; bunun caddelere kaldırım döşenmeden gerçekleştirilmesi olanaklı değildir. Bu, işsizler için iş olanağı açabilir. Duma'nın bu kamu işini işsizlere verip vermeyeceğini görmek için adım atmalıyız. İşte bunun için, toplantıda önerdiğim tüm bu teklifler kabul edilip benimsenmeli ve biran önce yerine getirilmelidir; çünkü açlık ve yoksulluk beklemez!"

Delegeler konuşmacıyı sessiz ve çok dikkatli bir şekilde dinledi. O konuşmasını bitirdiğinde, diğerleri konuşmak için ayağa kalktı. Her biri, Bolşevik örgütü tarafından ortaya konulan önerileri memnuniyetle karşıladı ve onların nasıl yaşama geçirileceği konusunda açık ve kısa bir konuşma yaptı. Konuşmacının bütün önerileri tereddütsüzce benimsendi. İşsizlerin yemeklerini aldıkları aşevlerinde seçimlerin yapılması ve seçimlerin sonucunda bir İşsizler Konseyi'nin kurulması kararlaştırıldı. Bir grup Bolşevik işçi, ajitasyonun yapılması ve seçimlerin gerçekleştirilmesi için görevlendirildi. Konsey, işsizleri kapsayan otuz delegeden oluşacaktı. Aynı zamanda bu toplantıda, işsizlere yönelik olarak, varolan ağır şartlardan kurtulabilmenin tek yolunun, derhal örgütlemeleri olduğunu anlatarak çağrı yapan bir broşürün de çıkarılması kararlaştırıldı

Bolşevik işçi grubunun bu yazılı çağrısı, aynı zamanda İşsizler Konseyi için yürütülecek seçimlerin de kısa bir süre içerisinde gerçekleşmesini sağladı. İşsizlerin otuz temsilcisi Konseye seçildi. Birkaç gün sonra otuz delegenin ilk toplantısı gerçekleşti. Yoldaş Karski, başkan seçildi.

Ilk tartıştığımız şeyler, işsizler örgütünün amaçları ve hedefleriydi. Aşağıdaki noktalar oybirliğiyle benimsendi:

1.) İşsizler Konseyi'nin genel amaç ve görevleri, işsizlerin içinde bulundukları dayanılmaz koşullardan kurtulmalarına önderlik etmektir.

2.) Konsey'in en acil görevi, Şehir Dumasi'nın kamu işleri-

ni. bütün işsizler için örgütlemesini sağlamaktır.

3.) Konsey, bütün işsizleri bu amaçlarla ortak temel talepler etrafında toparlamalı. Şehir Dumasi'na delege göndermeli; sonrasında ise, Şehir Dumasi'nı etkilemenin başka yollarını aramalıdır.

Konsey'in ilerideki aşamalarda kimi örgütsel sorunlar ve önerilerde nasıl tutum takınacağının konuşulmasından sonra ilk toplantı sona erdirildi.

İşsizler Konseyi toplantısının yapıldığı günün ardından, yoldaş Karski ve ben, İşsizler Konseyi'ni örgütlemek için neler yaptığımızı bildirmek üzere Lenin'e gittik. Vladimir İlyiç (Lenin'in çok bilinen ilk ve orta ismi) söylememiz gerekenleri dinledikten sonra, İşsizler Konseyi'nin, ortaya koyduğu programı, yalnız kendi çabasıyla gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğine dair bazı şüphelere sahip olduğunu söyledi.

"Tek başına bu örgütlenmeyle" dedi Lenin, *"Burjuvaziye etki yapamazsınız; yeterince güçlü olamazsınız ve işsizler kendi başlarına işçi sınıfının tümünün çıkarları zemininde bu işi genişletemezler. Bu yüzden derhal İşsizler Konseyi'ni St. Petersburg'un tüm fabrika ve atölyelerindeki çalışanların temsilcilerini kapsayacak şekilde genişletmelisiniz. Şimdiden fabrikalar ve atölyelerde bu amaçla ajitasyona başlamalısınız ve derhal bu temsilcilerin seçimlerini düzenlemelisiniz. İşsizler Konseyi sadece işsizlerden otuz temsilciyi kapsamamalı, bütün bölgelerden, fabrika ve atölyelerden 100 ya da 150 temsilciyi de kapsamalıdır. Bu, işsizlere, Şehir Dumasi ve burjuvazi üzerinde gerçekten başarılı bir basınç oluşturabilen hakiki bir yönetici proleter organ sağlayacaktır."*

Konsey'in, Şehir Dumasi'na yapılacak olan başvurunun görüşüldüğü bir sonraki toplantısında, Lenin'in önerisiyle uyumlu olarak, büyük fabrika ve atölyelerden İşsizler Konseyi'ne 30 delegenin katılması karara bağlandı. Seçimler, bütün fabrika ve atölyelerin çalışanlarını kapsayacak biçimde yapıldı. Daha sonra, İşsizler Konseyi genişletildi ve Nevski, Moskova, Naruski, Gorodskoy, Vasileostrovski, Petersburg, Viborg ve Kolpin bölgelerinde Bölge Konseyleri örgütlendi. İşsizler Konseyi için Yürütme Kurulu ve şehirde ge-

nel bir toplantı örgütlendi

Her 250 kişiye bir kişi olmak üzere, işsizler tarafından örgütlenen genel toplantılardan, fabrika ve atölyelerden seçilen delegelerden Bölge Konseyleri oluşturuldu. Bölge Konseyleri, aşevlerini yönetti, fabrikalar ve atölyelerden para topladı, işsizlerden üye kaydetti, yardım malzemeleri verdi vb. İşsizler Konseyi'nin genel şehir toplantılarında verilen direktiflere uygun bir biçimde, ekmek ve iş için mücadele temelinde genel olarak bölgelerde bütün kampanyayı yürüttü.

Yürütme Kurulu, her Bölge Konseyi'nden 3 temsilciyi, işsizlerden 3 temsilciyi ve çalışanlardan 3 temsilciyi kapsıyordu. Yürütme Kurulu, Duma örgütleri ile temas halinde olmalıydı. İşsizler Konseyi'nde tartışmaya açılan tüm sorunlar, ilkin, Konsey'in genel kararlarını yürütmekle yetkili olan Yürütme Kurulu tarafından ele alınırdı.

İŞSİZLER, St. PETERSBURG ŞEHİR DUMASI'NI BASIYOR

Bolşevik Parti'nin doğrudan önderliği altındaki St. Petersburg İşsizler Konseyi, St. Petersburg Şehir Dumasına ilk saldırı hazırlıklarına başladı. İşsizlerin Şehir Dumasına yapacakları baskında, işçi kitlelerinin samimi desteklerini almak için belirli hazırlıklar yapılmalıydı. Bunun için İşsizler Konseyi, mahallelerde yapılan ajitasyonun dışında, işsizlere olduğu kadar çalışanlara da çağrılar yayınladı.

St. Petersburg Şehir Dumasına gönderilmek üzere, İşsizler Konseyi tarafından, en güçlü Bolşevik-proleter ifadelerin yer aldığı bir dilekçe taslağı hazırlandı. Dilekçe, İşsizler Konseyi tarafından tartışılmış, kabul edilmiş, St. Petersburg ve civarındaki tüm fabrika ve atölyelere işçiler tarafından imzalanmak üzere gönderilmişti. Tabii ki, dilekçemizin tartışılması, fabrikada düzenlenen genel toplantılarda gerçekleştirildi. Fakat buna ek olarak, dilekçe, Menşeviklerin kontrolündeki gazete hariç, bizim işçi basınımızda da tartışıldı Menşevikler, İşsizler Konseyi'ne etkin bir şekilde karşı çıktılar, işsizlerin örgütlenmesinin her adımında, işimize engel oldular. (Bunu daha sonra kanıtlayacağım.) Konsey delegelerimiz, dilekçenin Şehir Dumasında, oylama başlamadan önce okunmasında ısrarlıydılar. Dilekçe şöyleydi:

> "İşsizlik yüzünden, sayısız işçi ailesi şimdi ekmeksiz kaldı. İşçiler hayırseverlik ya da sadaka istemiyor. Biz, iş istiyoruz.

Patronlar bize iş vermeyi reddediyor. İhalelerinin olmadığını söylüyorlar. Fakat Şehir Duması'nın ihaleleri var ve işsizler için iş sağlayabilir. Duma'nın kamu kaynaklarını kullanma yöntemlerinin rezilce olduğunu düşünüyoruz. Kamu kaynakları toplumun ihtiyaçları içindir ve bugün bizim ihtiyacımız iştir! Bu yüzden Şehir Duması'ndan, tüm yoksullar için kamu işlerinin derhal örgütlenmesini istiyoruz. Sadaka değil, hakkımızı istiyoruz ve sadakalara kanmayacağız. Talep ettiğimiz kamu işlerinin hemen başlatılmasını istiyoruz. St. Petersburg'daki bütün işsizlerin işe başlamasına izin verilmelidir; çalışmaya başlayan her işsiz yeterli bir ücret almalıdır. Biz taleplerimizin hepsinin yerine getirilmesi için ısrar etmek üzere temsilci seçildik. Bizi buraya gönderen kitle daha azına razı olmayacaktır. Taleplerimizi kabul etmezseniz red cevabınızı işçilere bildireceğiz ve bizimle değil, bizi buraya gönderenlerle, işsiz kitlelerle uğraşmak zorunda kalacaksınız!"

Dilekçe, fabrika ve atölyelerdeki işçiler arasında bütünüyle sempatiyle karşılandı. Her fabrikada genel toplantılarda tartışıldı ve sonradan imzalar toplandı. Konuşmacılar, özellikle, cezalandırma ve lokavttan sonra sınıf bilinçli işçilerin azaldığı fabrikalara gönderildi. Oraya, işsiz gruplarıyla gittiler, işçileri akşam yemeği paydosunda veya akşamları vardiya değişiminde durdurdular; işsizlik sorunu ve işsizlere nasıl yardım edilebileceği üzerine fabrika önlerinde toplantılar yaptılar. Toplantılar daima başarılı geçiyordu. İşsizlere yardım etmenin gerekliliği üzerine kısa saptamalar yapılıyor, dilekçe için imzalar toplanıyordu.

Fakat, işçi kitlelerine canlılık katmanın ötesinde -ki bu hiç şüphesiz başarılmıştı-, İşsizler Konseyi aynı zamanda, küçük burjuva gruplar arasında da işsizlerin mücadelesine destek verme isteğini uyandırmak zorundaydı. İşsizler Konseyi, bu iş için St. Petersburg'daki birkaç liberal gazetenin ilgisini çekmeyi becerdi. Bu gazetelerdeki liberallerle bağlantısı olan yoldaşlar, daha çok liberale ulaşmak ve liberallerin kendi gazetelerinde bu konuyla ilgili makaleler ve duyurular yazarak yardım etmelerini sağlamak üzere görevlendirildi. Kuskova ve Propoviç'in o zamanlar çalıştığı Tavariş'de (Yoldaş), Suvorin'in liberal oğlunun yönettiği Rus adlı gazetede, Ka-

detler'in gazetesi Sovremennoye Slovo'da (Çağdaş Söz) ve hatta Birshevka'da bile işsizler hareketi üzerine, kamu işlerinin geniş ölçekli örgütlenmesini destekleyen yazılar ve duyurular yayınlandı. İşsizleri destekliediler, çünkü küçük burjuva okuyucularının yarattığı ciddi basınç onları buna zorluyordu. Yüzbinlerce kişilik işsizler ordusu, küçük burjuvaziyi ciddi olarak telaşa düşürmüştü. Çünkü aç insanlardan oluşan bu muazzam kitlenin yaydığı salgın hastalıklardan, öncelikle onlarla işleri sırasında temas kuran küçük memurların ve büro işçilerinin etkileneceği sonucunu çıkarıyorlardı.

Duma Komisyonu'nun Başkanı, *"Yardım, sadece işçilerin çıkarları için değil, tüm toplumun sağlığı uğruna gereklidir"*, diyordu. *"Bilindiği gibi, bodrumlardan ve tavan aralarından yayılan tifüs, gün geçtikçe toplumun daha üst kesimlerinden daha fazla canı kurban almaya başladı. Öte yandan, açlık yüzünden ölüm ihtimali, yoksulluktan acınacak hale gelmiş halkı, aşırı uç noktalara sürükleyebilir. Durum böyleyken, onlara hemen şimdi yardım elini uzatmak gerekli. Geç kalan yardımlar, bize pahalıya patlayacaktır."*

İşsizler hareketine yönelik sempati, tüm bölgelerde, fabrikalarda ve atölyelerde gün geçtikçe arttı. Fabrika ve atölyelerde, İşsizler Konseyi'nin çekirdekleri oluşturuldu. Bölge Konseyleri örgütlendi. İşsizlerin koşulları üzerine araştırmalar yapmak ve onlara, Şehir Duması'na karşı mücadelelerinde destek vermek için komiteler kuruldu.

MENŞEVİKLER, İŞSİZLER ÖRGÜTÜNE KARŞI MÜCADELE EDİYOR

Fakat bu noktada kendimizi, bu proleter çalışmanın umulmadık düşmanları olarak bizzat Menşeviklerle mücadele içerisinde bulduk. Yığınlar içerisinde hatırı sayılır bir nüfuz kazanmış olduğumuzu ve onlara önderlik eden, yetenekli bir organ yaratmış olduğumuzu görür görmez, St. Petersburg Parti komitesindeki Menşevikler -o zaman Bolşevikler ve Menşevikler aynı parti içindeydiler- bize ve özellikle İşsizler Konseyi'ne muhalefet etmeye başladılar. Bütün bölgelerde bize karşı kampanya yürüttüler, işsizler örgütünü engellemeye veya en azından gelişmesini durdurmaya çalıştılar. Fakat Menşeviklerin işçi bölgelerindeki çabaları tam bir başarısızlı-

ğa uğradı, çünkü buralarda güçlü bir örgütlenmeyi zaten yaratmış tık; öyle ki Menşevik eğilimliler dahil tek bir işçi bile onları desteklemedi. Fabrika ve bölgelerdeki tüm işçi toplantılarında, Menşevik konuşmacılar ne zaman İşsizler Konseyi'ne saldırsalar, yuhalanarak kürsüden aşağıya indirildiler. Bunun üzerine, bu Menşevik hilelerini partinin yönetici organına, tesadüfen önemsiz bir çoğunluğu ellerinde bulundurdukları St. Petersburg Komitesi'ne taşıdılar Bu sorunun komitede tartışılması sırasında Menşevikler, Bolşeviklerin önderlik ettiği İşsizler Konseyi'nin, işçileri zamanından önce eyleme kışkırttığını, işsizler örgütünün bir Bolşevik marifeti olduğunu söylediler. St. Petersburg Komitesi'nin bu toplantısında en fazla tartışılan şey, tüm bölgelerde ve fabrikalarda dolaştırılıp binlerce imzanın atıldığı dilekçemiz oldu.

Menşevikler, dilekçenin sonuç cümlesinin silinmesini talep ettiler. *"Taleplerimizi kabul etmezseniz, red cevabınızı işsizlere bildireceğiz ve bizimle değil, bizi buraya gönderenlerle, işsiz kitlelerle uğraşmak zorunda kalacaksınız."* Daha sonra, işsizlerin temsilcilerinin, Şehir Duması'na gitmekten alıkonulmasını kati olarak talep ettiler. Kamu işlerinin örgütlenmesine de karşı çıkıyorlardı. Neymiş? "Şehir Duması, işsizlere iş veremezmiş, bu devlet tarafından yapılmalıymış!"... Menşevikler aynı zamanda fabrika ve atölyelerden İşsizler Konseyi'ne temsilci seçilmesine de şiddetle karşı çıkıyorlardı, çünkü bunda İşçi Vekilleri Sovyeti'nin yeniden canlanışını görüyorlardı. Sonuç olarak, Menşevik liderler, St. Petersburg Komitesi'nin, biz Bolşevikleri, işsizler arasında çalışmaktan ve bu örgütlülüğü geliştirip, güçlendirmekten men etmesi ve buna devam ettiğimiz takdirde, partiden ihraç edilmemiz konusunda ısrar ettiler İşsizlerin önderleri komiteye, böyle bir kararın proletaryaya zarar vereceğini ve onlar üzerinde bir bağlayıcılığı olmayacağını, dolayısıyla onların böyle bir karara boyun eğmeyeceğini bildirdi. Komite, bu sorunu, ertesi gün genişletilmiş bir toplantıda ele almayı kararlaştırdı. Genişletilmiş toplantı, doğrusu, belirlenen günde toplanmıştı; ama bu, 12 Nisan'dan sonraydı, Şehir Duması'ndan talep ettiklerimizi bütünüyle kazandıktan sonra! Bu, Menşevik saflarda ayrışmaya neden oldu ve bize karşı olanlar azınlıkta kaldı. Bize karşı hiçbir karara varılamadı.

İŞSİZLERİN St. PETERSBURG ŞEHİR DUMASI'NDAKİ İLK ÖRGÜTÜ

İşsizlere yardım etmek üzere, küçük burjuva gruplar içinde yürütülen kapsamlı bir hazırlık çalışmasından sonra İşsizler Konseyi, yukarıda sözü edilen imzalı dilekçeyi vermek için, 28 Mart'ta Şehir Dumasi'na gidecek olan delegasyonu seçti.

Delegasyon, 15 kişiden oluşuyordu ve Mart'ın 28'inde St. Petersburg Şehir Dumasi'na gitti. Şehir Meclis Üyeleri bu işçi grubuna şaşkınlıkla bakıyordu. Belediye Başkanı, delegelerin ne istediklerini öğrenmek için, onları ofisine davet etti; fakat delegeler, meseleyi kişisel olarak değil, Şehir Dumasi'yla görüşmek üzere görevlendirilmiş olduklarını belirterek onunla konuşmayı reddettiler. O gün, Şehir Meclisi'nde toplantı oturumu yapılmadı. Zira, sadece birkaç meclis üyesi oradaydı, bir çeşit delegasyonun geleceği bilgisini edinen diğerleri ise, Duma oturumuna kasıtlı olarak gelmemişti. Delegasyon oradan ayrıldı; ama Şehir Meclis üyelerini ve Belediye Başkanı'nı, bir sonraki oturuma yine geleceklerini bildirerek uyardı.

Bir sonraki düzenli toplantı Nisan'ın 12'sinde yapılacaktı. Dolayısıyla, İşsizler Konseyi'nin toplantıya bütünüyle daha iyi hazırlanması için iki haftalık bir süresi daha vardı.

Bütün fabrika ve atölyelerde ajitasyona hız verildi. Bu, çalışan işçilerin işsizlere daha güçlü destek vermesini sağladı ve dilekçedeki imza sayısı arttı. İşsizler Konseyi'nden Bolşevik konuşmacılar, işsizlerden oluşan gruplarla birlikte, bütün fabrika ve atölyelere gittiler, toplantılara katıldılar ve kararları geçirdiler.

Bu süre içerisinde hareket için kampanya yürütenler, Bolşevik Gazete Volna (Dalga)'dan ibaret değildi. İşsizler örgütünü destekleyen bir dizi makale yayınlayan ve Şehir Dumasi'nın işsizler için kamu işlerini başlatmasının gerekliliğini ısrarla anlatan bazı liberal gazeteler de vardı. Kamuoyunun dikkati işsizlik sorununa çevrilmişti. Eyalet Dumasi'nın tüm seçmen grupları bile*, işsizlerin Şehir Du-

---

* *O zamanlar Rusya'da dolaylı seçim (çok dereceli seçim) sistemi yürürlükteydi. Seçmenler, yönetim organlarındaki adayları seçmiyorlar, seçmenleri seçiyorlardı. Daha sonra bu seçmenler, adayları seçecek olan diğer seçmenleri seçiyorlardı.*

ması'na gönderdikleri delegasyonu desteklemekteydiler

1906'nın 12 Nisan'ında, 30 kişiden oluşan delegasyonumuz -15 kişi çalışanlardan, 15 kişi işsizlerden olmak üzere- St. Petersburg Şehir Duması'na çıktılar. O dönem bütün İşsizler Konseyi 60 kişiden oluşuyordu, eğer tutuklamalar olursa Konsey'in faaliyetinin kesintiye uğramaması için, yarısı Duma'ya gitmedi. Böyle tedbirler gerekliydi, çünkü polis, zaten Konseyi yakından gözlüyordu. Gerçekten de, delegasyonun Şehir Duması'na gittiği gün, polis Konsey'in daha önce toplantı yaptığı mekanlara aniden baskın yapıp oradaki herkesi tutuklamıştı. Fakat onların arasında İşsizler Konseyi'nin hiçbir delegesi veya üyesi yoktu.

Delegasyonun kabulünden önce, Şehir Duması bir özel oturum düzenledi ve delegasyonun kabul edilmesini ve işçileri öfkelendirmemek için, taleplerine olabildiği ölçüde razı olunmasını kararlaştırdı. Bu karar geniş yığınlar ve işsizler tarafından bilinmiyordu.

Oturumun başlangıcında oraya vardığımız zaman, çok sayıda insan Duma binasını doldurmuştu. İşsizler Konseyi adına 5 temsilci, sözlerini sakınmadan konuştular.

"Sizden hiçbir şey rica etmiyoruz, talep ediyoruz" dedi konuşmacılardan bir tanesi. *"Tasarrufunuzdaki bütün paraların, meşru olarak bize ait olduğunu düşünüyoruz." "Eğer işsizlere iş vermezseniz, sizden zorla almaktan başka yapabilecek bir şeyimiz kalmıyor"* dedi diğer bir konuşmacı.

"Siz işsizleri görmemişsiniz" diye bağırdı delegasyondan genç bir işçi temsilci. *"Ben onlarla birlikte yaşıyorum; size nasıl yaşadıklarını anlatabilirim. Beni buraya gönderenlerin, ne dediklerini size anlatabilirim. Dediler ki: 'Git, Şehir Duması ve Şehir Meclis Üyeleriyle konuş! Eğer seni dinlemezlerse, bu sefer biz kendimiz gideceğiz ve boğazlarını sıkacağız!'"*

Şehir Meclis üyeleri bu sözleri bile sabırla dinlediler ve sözümüzü bitirdiğimizde, temsilcilerin salonu terk etmesini önerdiler. Fakat taleplerimize yanıt alana kadar ayrılmayacağımızı bildirdik. Sonra Şehir Meclis üyeleri, bir ara verdiklerini duyurdular, salonu boşalttılar. Daha sonra, orada bulunan işsizler delegasyonuyla tekrar oturuma başladılar.

İlk konuşan Meclis Üyesi N. N. Şinitnikov'du ve en radikal sol

üye olarak Şehir Meclisi'nin işsizlere verilebilecek işlerle ilgili tasarılarını okudu.

"Şehir Konseyi mümkün olabilecekleri düşündü" diye belirtti, Şinitnikov:

> "1- Bu yılın Haziran ayı süresince kanalları inşa etmek ve Katharina Kanalı'nı doldurmak üzere 200-400 işçinin ücretli olarak hizmete alınması,
>
> "2- Bu yılın Mayıs'ından itibaren, Hallerna Limanı için mekanik işlerde 300-400 kişi ve düz işçilikte 2000-2500 kişinin hizmete alınması,
>
> "3- Karnovki nehrinin düzenlenmesi için yakın bir gelecekte 100 kişinin hizmete alınması,
>
> "4- Borsa, Lotzmanski Çarşısı ve geçici konutların inşası için 300 kişinin hizmete alınması,
>
> "5- Gündelik işler için 400 kişinin hizmete alınması,
>
> "6- Panteleymonov, Çernişev ve Aniçkin köprüleri inşası için bazı işsizlerin işe alınması."

Böylece Şehir Meclis üyeleri yaklaşık 5000 kişi için iş olabileceğini hesaplamışlardı -köprülerin inşası ve kimi hesaplanamayan işler için gerekli olan işçilerin sayısı dışında, çeşitli nitelikteki işlerde 500 kalifiye ve 4000 vasıfsız işçi.

Elbette daha önce de olduğu gibi Şehir Duması, işsizler hareketine ve genel olarak işsizlere karşı düşmanca bir tutum içindeydi. Fakat Bolşevik örgütleri ve İşsizler Konseyi, bütün küçük-burjuva gruplar ve özellikle de bütün St. Petersburg işçileri arasında işsizler lehinde güçlü duygular yaratmakta başarılı olmuştu. Bu yüzden Şehir Meclisi, düşmanlığını, kamu işlerini organize ederek işsizlere yardım etme yönündeki görünüşteki isteğinin arkasına gizlemek zorunda kalmıştı.

Şehir Meclisi üyeleri konuşmalarında, işsizlerin taleplerinde haklı olduklarını söylediler ve ekmeklerini dürüst alınteriyle kazanmaya alışkın insanlar için sadakanın, en zararlı yardım biçimi olduğunu ifade ettiler. Ayrıca kamu işlerinde çalışmanın, işsizlerin saygınlığını azaltmadığını: aksine onların morallerini yükselttiğini de söylediler. Bu yüzden ilk olarak kamu işleri geliştirilmeliydi.

İşçilerin taleplerine karşı tek bir ses dahi yükselmemişti. Tartış-

malardan sonra, Duma oybirliğiyle benimsenen kararı okudu :

"1- Kamu işlerinin örgütlenmesine yönelik bir planın düzenlenmesi ve işsizliğin neden olduğu sıkıntıları önlemek için tedbirlerin tasarlanması doğrultusunda, 12 üyeden oluşan özel bir komisyonun kurulması. Komisyon çalışmasına katılmak üzere, bu komisyona, işçilerin ve önceki toplantıda talepleri dinlenen örgütlerin temsilcilerinin de atanması.

"2- Şu anki toplantıda Şehir Meclis üyeleri tarafından yapılan bütün tekliflerin Komisyon tarafından değerlendirilmesi.

"3- Kamu işlerinin örgütlendirilmesini ve işleyişini yönetecek, bir başkan ve 12 üyeden oluşan bu yürütme komisyonunu kurmak üzere izin için başvurulması.

"4- Yukarıda anlatılan işlerin başlatılması amacıyla, Yürütme Komisyonu atanıncaya kadar Şehir Meclisi'nin tasarrufunda olmak koşuluyla acil olarak 500.000 Ruble avans verilmesi."

Şehir Meclisi üyeleri ve Kara Yüzler, işsizlere şefkatlerini göstermek için çok hevesliydiler, hatta Şehir Meclis üyesi Kara Yüzler'den biri, önerileri dinledikten sonra şunları bile söyledi: *"Neden sadece 500 bin? İnsanların açlıktan öldüğü bu durumda, 1 milyon Ruble avans verilebileceğini düşünüyorum."*

Yanıt şöyleydi: 500 bin sadece bir başlangıçtı, hatta Duma gerekirse daha sonra 1,5 milyon veya daha fazla avans verebilirdi.

Duma'nın aynı toplantısında, Şehir Meclis üyesi Y. Kedrin'in başkanlığında bir işsizlik komisyonu seçildi. Şehir Meclis Üyeleri N.N. Şinitnikov, N.P. Federov, Petrunkeviç, Falburk, Planson ve diğerleri de komisyonun üyesi olarak seçildiler. Duma oturuma son verdiğinde, Kedrin, delegasyonu başarılarından dolayı tebrik etmek için geldi ve komisyonda onları temsil etmek üzere içlerinden 3 kişiyi aday göstermelerini önerdi. Fakat temsilciler, komisyonda Şehir Meclis üyeleriyle eşit sayıda ve oy kullanma hakkına sahip temsilciler oldukları takdirde, işçilerin komisyonla anlaşabileceklerini belirttiler. Kedrin öfkelendi ve isteğimize karşı çıkmaya başladı. Sonunda, bu durumda işçi temsilcileri olmadan çalışmak zorunda olacaklarını kızgınca bildirdi. Bütün delegelerin kapıya doğru yöneldiği bir sırada Kedrin bir süre düşündü ve peşimizden koştu, bizi dur-

durdu. "*Sayın işçiler, komisyon sizin teklifinizi kabul etmek üzere hazır olduğu düşüncesinde. Memnun oldunuz mu?*"

Delegasyon, sorunu çözülmüş olarak kabul ettiğini ve hazırlık komisyonunun çalışmalarında yer alacağını belirtti.

BURJUVAZİYLE YUVARLAK MASADA

Şehir Komisyonu ve işsizlerin temsilcileri, ertesi gün işe girişti-ler. İşsizlere hali hazırda yapılmış olan yardımların araştırılmasına; kaç aşevi bulunduğunun saptanmasına ve bunların sayılarının artırılmasına karar verilmişti. Sokağa atılmış çok sayıda işsiz, kiralık odalarda sığınabilecek yer bulmuştu; ama çocuklarını henüz işten atılmamış yoldaşlarının yanında kalmaları için göndermişlerdi, aileler parça parça olmuştu. İşsizlerin kiralarını ödemelerine yardım etmek için bir şeylerin yapılması gerektiğine karar verildi. İşsizlerin tefeciye rehin bıraktıkları eşyaların, özellikle dikiş makinalarının ve iç çamaşırlarının geri alınabilmesi için yapılacak yardım da tartışıldı ve olumlu kararlar alındı.

Komisyon kendi tasarrufundaki 500 bin Rublenin 175 binini acil ihtiyaçlar için bir kenara ayırdı. Bu para tasarlanan amaçlar için ayrıldı. 21 Nisan'da Duma, komisyonun 19 Nisan'daki toplantısında üzerinde çalıştığı eylem planını değerlendirip onayladı. Plan şöyleydi:

"1- Belediye Meclisi'ne, işsizlerin komisyona başvurması halinde kimi yerel vergilerden muaf tutulabilmesi yetkisinin verilmesi.

"2- Belediyeye bağlı rehincilerde bulunan işsizlere ait eşyaların 21 Haziran'a kadar satılmasına izin verilmemesi. Aynı zamanda faiz borçlarında para cezalarının silinmesi ve faiz ödemelerinin üç ay ertelenmesi,

"3- Belediye Meclisi'ne, Duma hazırlık komisyonunun yetkisiyle, Şehir Dumasi'nın 12 Nisan'da avans olarak ödeyeceği 175 bin Rubleyi;

a) işsizlere gıda malzemesi sağlamak;

b) işsizlerin evsiz kalmış eşlerinin ve çocuklarının geçici olarak barınabileceği binalar inşa etmek ve kiralamak;

c) işsizlerin özel tefecilerde kalan mallarından toplanan faizleri ertelemek

için kullanmasına izin verilmesi."

Komisyon ve İşsizler Konseyi zaman kaybetmeden paranın işsizler arasında dağıtılmasına başladı. İlk iki ay içinde 175 bin Ruble, yemek ile kira harcamalarına ve tefecilere ödendi

Komisyon, kalan paranın son giderleri ödemek için organize edilmesi işini, İşsizler Konseyi'nin izniyle, Mühendisler Birliği'nin altı ay önce işsizlere yardım etmek için kurduğu bir komiteye devretti. İşsizler Konseyi, bu komitenin çalışmalarını ve genel olarak işin idaresini denetleme yetkisini eline aldı. Duma Komisyonu, parayı şehir hazinesinden alıp komiteye devredecek, hesapları kontrol edip Duma'ya rapor verecekti.

Zor bir iş olan aşevlerini organize etme işi, işsizlerin beslenmesi için oluşturulan komisyona düştü. Bu süreçle, komite 33 aşevi açtı ve işsizlere üç milyon kap yemek dağıttı. Haziran ayında 495 bin, Temmuz'da 631 bin, Haziran ve Temmuz aylarında, günde 16-20 bin kişiye yemek dağıtıldı. İşsizler Konseyi, ajitasyon ve örgütlenme çalışması için ihtiyaç duyduğu gücün önemli bir kesimini dağıtacağı ve kendisini geri bırakacağı kaygısıyla bu zor işi üstüne almamaya karar vermişti.

ŞEHİR DUMASI GREV MASRAFLARINI KARŞILIYOR

İşsizlerin ev kiralarının ödenmesi için gereken para, doğrudan Duma'dan geliyordu ve ödemeler İşsizler Konseyi'nin Yürütme Kurulu'ndan veya Bölge Konseyi'nden bir temsilcinin denetiminde, İşsizler Konseyi'nin hazırladığı listelere göre yapılıyordu. Şehir Meclisi üyeleri ve Konsey temsilcileri, bölgede yardıma ihtiyacı olan tüm işsizleri toplayıp, onlara makbuz karşılığı para dağıttı. İşsizlerin çoğunun okuma yazması yoktu, bazıları imza yerine çarpı attı, bilenler diğerlerinin yerine de imza attı.

Bu arada, St. Petersburg'un tüm bölgelerine yayılan geniş bir grev hareketi gelişti. Grevler ekonomik içerikli olmaktan çok politikti. Yeni işsiz kadrolar saflarımıza katıldı. Elbette ki sendikaların hala çok güçsüz ve grevlere destek vermelerinin çok zor olduğu kosullarda, İşsizler Konseyi'nin grevlerin hazırlanması işinde parmağı vardı. Böylece Viborg bölgesindeki grevlerle birlikte, grevciler için maddi destek sağlamayı da biz örgütlemek zorunda kaldık. Yardım almadıkları takdirde iki hafta çalışmamak, onlar için açlıktan ölmek

demekti. O ana kadar sadece Viborg bölgesinde, kirasını ödemek için yardım almak zorunda olan 500 kişinin listesini çıkarmıştık. Bu liste Erickson fabrikasının yoksul grevcilerini de kapsıyordu. Fakat Şehir Meclisi üyesi Şinitnikov parayla birlikte gelmeden önce, listedeki grevci işçilerden bazılarının işe geri döndüklerini öğrendim, grev kırıcısı olmuşlardı. 100 kişi kadarlardı. İkileme düşmüştük. Listeyi olduğu gibi bırakırsak, 100 grev kırıcısı da para alacaktı; bu isimleri silersek Şinitnikov, dağıtmak üzere getirdiği paralarla birlikte bölgeden ayrılabilirdi. Ne yapmak gerekiyordu? Listelere dokunmadık, ama grevci işçilerimizden bazılarına bu isimleri ezberlettik, böylece şehir meclisi üyesi bu adları çağırdığında bizimkiler cevap verip parayı alabileceklerdi. İşsizlerin hepsi koridorda ikişerli sıraya girdiler. Şehir meclisi üyesi, onları büroya tek tek çağırmaya başladı ve bizim yanımızda, ailelerinin nüfusuna ve bizim önerilerimize göre kimisine 5, kimisine 8, kimisine de 10 Ruble verdi. Şinitnikov, Petrova'nın adını okuyuncaya kadar her şey yolunda gitti. Onu çağırdı ve sordu:

"Petrova, senin ne kadar alman gerekiyor?"

Kadın cevap verdi:

"Ben Petrova değilim, ben Samoilova'yım".

Gözlerimi dikip, bir kaşık suda boğacakmış gibi baktım. Başımıza nasıl bir bela sarıyordu bu kadın. Anladı, şaşırıp mahcup oldu, kekeleyerek:

"Eeee... Evet, evet, Petrova benim!"

Fakat artık çok geçti. Şinitnikov, bir avukat olarak, bir halt döndüğünü hemencecik anladı. Bana dönerek:

- *"Bu ne demek oluyor, Bay Malişev, neler oluyor burada?"*

- *"Özel bir şey yok, Nikolay Nikolayeviç. Bu isimler diğerlerinin yerine geçirildi, çünkü araştırmalara göre birinci listedekilerin bunlara göre yardıma daha az ihtiyacı var."*

- *"Hayır, burada bir suç işleniyor. Siz işsiz Bolşeviklerin burada bize nasıl bir oyun oynadığını şeytan bilir!"*

İşçi kadını dışarıya gönderdim ve sertçe burada hiçbir suç işlenmediğini ve sinirlenecek hiçbir şey olmadığını söyledim.

- *"Parayı dağıtmak istemiyorsanız, bölgeyi hemen terk edin."*

Kalan parayı çabucak topladı (Hala dağıtılmamış 50 veya 60 Ruble vardı.) Ayrılmadan önce, odadan çıkarken, bağırarak:

- *"Bütün bunlar sizin Bolşevik dümenleriniz. Şehir Duması'nı suç işlemeye yönelttiniz!"*

Biz sadece güldük. İşçilerse, parayı hangi adla alacağını hatırlayamayan kadına küfrederek dağıldılar. Fakat bu, şehir meclisi üyelerinin, bazı insanları diğerlerinin yerine geçirdiğimizi öğrendikleri tek olaydı. Aslında buna benzer çok şey olmuştu. Bunu düzenli olarak yaptık ve bu yolla, St. Petersburg'da 1906'da ve 1907'nin bir kısmında patlak veren tüm grevleri destekleyebildik. Grevlerin çoğunu ve en büyüklerini, liman işçilerinin, şoförlerin, Erickson telefon fabrikasının grevlerini ve diğerlerini, Şehir Duması'nın kaynaklarıyla sürdürdük.

Şehir Duması, doğrudan işsizlerin ihtiyaçları için ve daha sonra anlatacağım kamu işleri için dört buçuk milyon Rubleye yakın para harcadı. Kamu işlerinin giderleri düzenli olarak denetleniyordu. İşsizler için kurulan aşevlerinin giderleri de düzenli denetleniyordu. Fakat diğer küçük kalemlerde muhasebe oldukça kötü tutuluyordu, bu da bizim, şehir kaynaklarının bir kısmını grevler ve benzer amaçlar için kullanabilmemizi sağladı. İki-üç imza dışında bütünüyle çarpılarla imzalanmış bir listemiz vardı. Listeye binlerce çarpı koyduk. Bu her şey için yeterliydi! Doğrusu, Şehir Meclisi üyeleri işsize soracaklardı:

"Ne! Sen de mi okuma yazma bilmiyorsun?"

Ve işçi cevap verecekti:

"Evet okuma yazmam yok. Bu benim hatam değil, bize okumayı ve yazmayı öğretmediniz. İşçilerin sadece yüzde beşi okur yazar ve onlar da çalışıyorlar: İşsiz olanların tümünün okuma-yazması yok."

Şehir meclisi üyeleri şaşkınlık için'de bakakalacaklardı; ama sonra ödemelere devam edeceklerdi.

İki buçuk yıl sonra, cezaevinden St. Petersburg'a döndüğümde, Duma komisyonunun sekreterine rastladım. Beni Duma binasına davet etti. Kanun kaçağıydım, fakat beni ele vermeyeceklerine söz verdi. Komisyon bürosunda, bizim çarpılarla dolu listelerimizi gördüm, geniş masaların üzerine yayılmışlardı.

"Nasıl oluyor da, tüm bu çarpı işaretleri birbirine benzi yor?" diye sordu Meclis üyesi. *"Eğer hepsi farklı insanlar tarafından yazılmışsa, birbirlerinden farklı olmaları gerekir, öyle değil mi?"*

Bu soru karşısında gerçekten afallamıştım ve bir cevap bulamadım. Ona işçilerin nalbur, demirci, tesviyeci, montajcı falan olduğunu; hepsinin ağır işler yaptığını ve belki de attıkları bütün çarpıların aynı tip olmasının nedeninin bu olduğunu söyledim. Komisyon üyelerinden bir senatör, gözlerini kağıtlardan kaldırdı, yüzüme baktı, biraz düşündü ve şöyle söyledi:

"Belki de haklısınız; evet, gerçekten de bu başka türlü açıklanamaz."

Onlara başarılar dileyip komisyondan ayrıldım. İki hafta sonra, aynı sekreter bana, denetleme komisyonunun bu hesaplara sadece bir geçici rapor ekleyeceğini, hesapların içinden çıkmanın imkansız olduğunu ve şehir meclisi raporunu hazırladıktan sonra, hepsinin dosyalara konacağını söyledi.

KAMU İŞLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ GECİKİYOR

İşsizler Konseyi, sadece aşevlerini örgütlemekle, yiyecek sağlamakla, kira ödemeleri için para bulmakla, tefecideki malları rehinden kurtarmakla kalmadı. Aynı zamanda tüm Nisan ve Mayıs aylarını kamu işlerinin hazırlığıyla, Meclis üyesi Kedrin'i ve Şehir Dumasi'nı bu işlerin organizasyonunu hızlandırmaları için zorlayarak, Duma işsizlik komisyonunda büyük bir gayretle çalışarak geçirdi. Fakat Şehir Dumasi işsizlere karşı tavrını değiştirmeye başlamıştı. Nisan'ın 12'sinde yardım etmeye çok hevesli bir biçimde ortaya çıkan Kadet'ler ve Kara Yüzler, kamu işlerinin başlatılmasını ellerinden geldiğince engellemeye başladılar. Şehir Meclisi'ni bastığımızda duydukları korkuyu atlatmışlardı ve o zaman oylanıp kabul edilen yardımı, şimdi 500.000 Rubleyle sınırlamak istiyorlardı. Hinoğluhin avukat Kedrin, işçileri parmağında oynatmak için kapitalistlerin talimatlarını uyguluyor ve kamu işlerinin organizasyonuyla ilgili esaslı sorunun karara bağlanmasını engelliyordu. Resmi ve sivil polisler, işsizlerin örgütlerine hatırı sayılır derecede burunlarını sokmaya başladılar. Bu yüzden, neredeyse her hafta komisyonla İşsizler Konseyi arasında keskin uyuşmazlıklar çıkmaya başladı. So-

nunda. Işsizler Konseyi, komisyona, St. Petersburg'lu işsizler adına aşağıdaki kararı sundu:

> "Duma'nın son iki haftalık faaliyetleri, 12 Nisan günü verilen sözlerle uyuşmamaktadır. Bütün çabaları, üzerine aldığı yükümlülüklerden kaçınmak için oyalanmak ve bahaneler uydurmak yönündedir. Bu arada, ne işsizlik ve açlık, ne de işsizlerin sabırsızlığı azalmıştır. İşsizler Duma'nın tavırlarında, hile ve ihanet görüyorlar. Bu yüzden işçi temsilcileri, Şehir Meclisi üyelerine açıkça soruyor: Sözlerini yerine getirmeye niyetliler mi, değiller mi? Sorunu sonsuza dek uzatmaya mı niyetliler, yoksa, nihayet bu işle ilgilenecekler mi? Eğer Duma üyeleri işi geciktirmeye ve verdiği sözleri başından savmaya devam edecekse, işçi temsilcilerinin bu ihanette onları destekleyeceklerini ummasınlar. Karar onlarındır! İşçilerin temsilcileri, onları, uygun gördükleri gibi davranmak üzere yalnız bırakırlar."

Bu durum Şehir Meclisi üyeleri arasında bir infial yarattı. Öfkelendiler, bizi nankörlükle suçladılar Çoğunluktakiler, komisyondan istifa etmekle tehdit ettiler. Fakat kısa süre sonra fırtına dindi ve yeniden çalışmaya başladılar Yine de çok az şey yapıldı. Bu gecikmeleri protesto etmek için İşsizler Konseyi'nin komisyondan çekilmesi önerildi, ancak bu öneri desteklenmedi. Daha sonra, Yürütme Kurulu, Şehir Dumasi'na, komisyonun kamu işleri sorununu gerektiği gibi ele almadığını bildirmekle görevlendirildi. Yürütme Kurulu, 9 Mayıs 1906'da, bu sorun üzerine aşağıdaki kararı kabul etti:

> "Yürütme Kurulu, kamu işlerinin örgütlenmesinin ivedilikle ve azami enerjiyle ele alınması konusunda kuvvetle ısrar eder. Yürütme Kurulu, Duma'yı bu işin organize edilmemesi halinde doğacak kaçınılmaz çatışma için uyarır, ancak Yürütme Kurulu bunun sorumluluğunu üstlenmez."

Bu karar Şehir Dumasi'na gönderildi, fakat etkisi çok az oldu; Kedrin işi hızlandırmak için hiçbir adım atmadı. Sonunda İşsizler Konseyi, Kedrin ve Duma'ya, Kedrin'in komisyonda daha fazla bulunmasının kamu işlerinin gereği gibi organizasyonu için zararlı olduğunu ve Kedrin'in komisyon başkanlığından alınmasında ısrarlı olduğunu belirten özel bir açıklama yaptı. O dönemde, Kedrin'le

başka uyuşmazlıklar da yaşanıyordu ve istifaya zorlanıyordu.

İlk işsizlik komisyonu sermayenin önemli uşaklarından oluşuyordu -Avukat Şinitnikov, Planson, Kedrin, bazı mühendisler ve bir öğretmen, Yan Falbruk-. Bunlar, kendilerini kitlelerin çıkarlarının savunucusu sayan adamlardı. Ve eğer biz, onlarla aynı masaya oturanlar, Bolşevik devrimci donanıma sahip olmasaydık ve onlarla dövüşmek yerine ağzımız açık onları izleyip dinleseydik, hiç kuşkusuz daha işin başında bizi uyutacaklardı ve kamu işlerinin organizasyonu da güme gidecekti. Bu yüzden, kalbur üstü kapitalist avukat Y. Kedrin bizi kandırmanın mümkün olmadığını anlayıp, açıkça kamu işlerini organize etmeyi geciktirmeye başlayınca, halkın tepkileriyle komisyondan kapı dışarı edildi. Biz de kamu işlerini talep eden Bolşevik çizgiyi sürdürdük. Mühendisler Birliği'nde bize sempati duyan teknisyenlerin ve Şehir Duması'ndaki ilişkilerin yardımıyla, Duma'nın teknik dosyaların arasına tıkıştırdığı iş projelerini bulduk.

Şehir Duma'sının dosyalarında bedeli 5.600.000 Rubleye varan projeleri ortaya çıkardık. Üzerinden elektrikli tramvay geçmesi düşünülen yeni köprülere dair dokuz tane tamamlanmış proje bulduk. Bu köprüler: Mihailovski, Silin, Viyedenski, Kamenno-ostrovski, Panteleymonovski, Karpovitski, Riziski, Alarçin, Varşavski idi. Üç yeni çarşının (Sitnikovski, Lotsmanski ve Arsenal) inşa projelerini bulduğumuz gibi, tamamlanmış bir mezbaha inşa projesini, Novoderevenski su deposunun şemasını, Halerna Limanı'nın yükseltilmesi projesini, tramvay istasyonlarının ısıtılmasına, römorkların, araç motorlarının ve tramvay arabalarının kablolarının yapımına dair bir dizi projeyi dosyaların arasından çekip çıkardık. İşlerden bazılarının işsizler tarafından yapılmayacağını kabul ettik, ama işsizlerin becerebileceği çoğuna girişmeye karar verdik. Aramızda epey kalifiye işçi vardı -montajcılar, kazancılar, doğramacılar, marangozlar, tornacılar vs.

Niyetli olduğumuz iş için 6.000 kişiye ihtiyacımız olacaktı ve bunun yanında, Halerna Limanı'nın yükseltilmesi projesinde hatırı sayılır bir süre boyunca devam edecek iş vardı. Komisyondaki işleri kendi gayretimizle yoluna koymaya başladığımızda, kendimizi komisyonda özellikle sosyal devrimci ve ulusal-sosyalist parti eği-

limli üyelerin inatçılığıyla karşı karşıya bulduk. Bu sosyalist meclis üyeleri, işi takım* esasına göre almamız, bütün işsizleri vasıflarına göre bu takımlarda organize etmemiz ve mühendisler birliğinden yeteri kadar mühendis ve teknisyen aldıktan sonra, işe sözleşmeye göre başlamamız konusunda ısrar ettiler; ve tüm komisyon onları destekledi. Bu öneriyi dayattılar, aksi takdirde Duma iznini geri alacaktı, çünkü bu kadar büyük meblağda iş için tüzel kişilerin sorumluluk alması gerekiyordu. Şehir meclisi üyeleri bu fikri desteklemek için, bu işleri böyle sözleşme ilişkilerine girmeden birilerine vermelerinin mümkün olmadığını ileri sürdüler. Sözün kısası, avukatlar, komisyon üyeleri, kapitalist memurlar, sosyalist eğilimli olduklarını iddia ettikleri halde, buna rağmen kendilerini burjuvazinin temsilcileri olarak gördüler ve burjuvazinin çıkarlarına en iyi hizmet edecek çalışma biçimlerini önerdiler. Planson, bu takım numarasını öne sürenlerin elebaşıydı. İşi sürdürmek için gerekli tüm biçimleri, bütün ayrıntılarıyla çıkardı; tartışmalara çözüm getirmek için gerekli hakim kararlarını, işi almak için gerekli biçimleri vs. bunlara ekledi.

Menşeviklerin ve Sosyal Devrimcilerin etkisinde kalan bazı İşsizler Konseyi üyeleri, işin bu biçimde örgütlenmesini kabul etmek taraftarıydı. Ancak Konsey'in tümü ve Yürütme Kurulu, işin takım (artel) sözleşmeleriyle yürütülmesinin işsizler için büyük bir felaket olacağının, belki de St. Petersburg proletaryasının onca çabasıyla elde edilen kamu işlerine dair vaatlerin çöküşüyle sonuçlanabileceğinin farkına vardı.

İlk olarak, işsizleri yasal olarak yeterli olan bir artelde organize etmek gerekliydi. Bunu yaptığımız zaman da işi elimizden kaçırabilirdik. Sonuç olarak, artellerin tüm yükünü ve sorumluluğunu kendi üzerlerine alan işçiler, işi hemen yoluna koyamayabilirler, kimi işleri bozabilirlerdi ve bu da şehir meclisi üyeleri için kamu işlerini tümden durdurmanın bahanesi olurdu. Bu yüzden her yerde işin nasıl yapılması gerektiği üzerine uzun uzadıya konuştuk; merkezi ve bölgesel İşsizler Konseyi'nde, fabrika ve atölyelerde tartıştık. Sorunu enine boyuna tartıştıktan hemen sonra, karar için İşsizler

* Birlikte çalışan işçi ekibi. Bu teklif işsizleri, özel sözleşmecilere dönüştürecekti. Buradaki özel sözleşme takım sözleşmesine karşılık gelmektedir (ÇN)

Konseyi'ne getirdik. İşsizler Konseyi. kamu işlerinin artel sözleşmesine göre yapılmasını kesinlikle reddetti. 7 Mayıs'ta bunun yerine. işin tüm sorumluluğunun Duma tarafından üstlenilmesini talep etmeye karar verdi.

Konsey, bunun ardından, kamu işlerinin nasıl organize edilmesi gerektiği üzerine bir dizi karar kabul etti. Duma'nın önerdiği kamu işlerini iyiden iyiye değerlendirip, işsizlerin bu işlerde en uygun istihdamının nasıl olacağı üzerine düşündükten sonra Konsey, önerilen kamu işlerinin, şehrin genel sağlığını ve refahını geliştirmek için yapılması gerekenlerin çok sınırlı bir bölümü olduğuna karar verdi. Konsey, önerilen işlerin tüm mali-idari ve teknik kusurlarının sorumluluğunu geri çevirdi, işin artel-sözleşmeleri esasına göre organizasyonunu reddetti ve Duma'dan kamu işlerini, acil olarak aşağıdaki şartları gözeterek organize etmesini talep etti:

1) 8 saatlik işgünü
2) Fazla mesainin yasaklanması
3) Ücretlerin günlük tahsisi
4) Tüm sıhhi ve hijyenik şartların gözetilmesi
5) Işe alımların, İşsizler Konseyi'ne kayıtlı işsizlerle yapılması
6) İşyerlerinde oluşturulacak işçi temsilcilerine iç işlerinin denetlenmesi hakkının verilmesi

İşsizler Konseyi'nin artel sözleşmelerini reddetmesi, Duma'yı çılgına çevirdi. Şehir Meclisi üyeleri, işi arteller üzerinden bizim üstlenmemizde ısrar etti, hatta bunu yapmadığımız takdirde, hiçbir iş organize etmemekle tehdit etti.

YENİ BİR GECİKME

Artık, Duma'nın 12 Nisan'da verdiği kararın arkasında durmayacağına dair şüphelenmek için sebeplerimiz vardı. Kara Yüzler'in tümü, İşsizler Konseyi'ne karşı etkin bir şekilde örgütlenmeye girişmişlerdi. Kara Yüzler gibi liberal basın da, bizi şiddetle eleştirmeye ve işsizlere karşı duyguları kışkırtmaya başladı. Kapitalist basının tümü, işlerin artel-sözleşmeleri esasına göre örgütlenmesini kabul etmeyişimizi, Bolşeviklere karşı saldırmak için kullandılar, biz Bolşeviklerin, işsizlerin hareketini politik amaçlar için kullandığımızı iddia ettiler.

İşsizler Konseyi, kapitalistlerin küstahça davranışlarını açığa çı-

karmak için elinden geleni yaptı. Özellikle Kadet'lerin basını işi, St. Petersburg Dumasi'nın kararlaştırdığı kamu işlerini bozma derecesine vardırıyordu. İşsizler Konseyi, Kadet'lerin basınının, burjuvazinin çıkarlarını savunma teşebbüslerini açığa çıkarmak için tüm olanaklarını kullandı.

Ama, kimi gazeteler hala bizimleydi. Bolşevik gazete Volna ve diğeri mücadeleyi sürdürmeye devam etmekteydi. Bu gazeteler, özellikle Volna üzerinden, Kadet'lerin ve liberal basının korkunç davranışlarını açığa çıkarıp etkisini bozmayı başardık.

Bütün bir Mayıs ayı böyle geçti. Haziran başında, kamu işlerinin organizasyonunun durumunda çok az değişiklik vardı ve problem hala çözülmemişti. İşsizler Konseyi ve O'nun Yürütme Kurulu için yapacak tek şey kalmıştı: Bolşevik Parti örgütünün yardımıyla, fabrikalarda etkili bir kampanyaya başlamak ve işçi kitlelerine dayanarak, devletin, küçük burjuva grupların ve özellikle Şehir Dumasi'nın üzerinde bir basınç oluşturmak. Örgütlülüğümüz gelişip güç kazanmış ve St. Petersburg'daki yetkili kişiler üzerinde sürekli büyüyen bir basınç yaratabilmişti; bu sayede Duma, komisyona birkaç yeni Şehir Meclisi üyesi daha seçmek zorunda kalmıştı. Duma, 29 Mayıs'ta, bu genişletilmiş Yürütme Komisyonu'nu, şehirde ne iş varsa yapmak üzere kamu işlerini organize etmekle ve yönetmekle görevlendirdi.

Bu sırada biz de, aşevlerinin çalışması ve işsizlere yapılacak diğer yardımlar için, Şehir Dumasi'nın verdiği paranın sonuna gelmiştik. Ancak Duma yeni bir ödenek vermedi. İçişleri Bakanlığı'nın Duma'ya, işsizlere fazla ödün vermemesi doğrultusunda direktif verdiğine dair söylentiler ortalıkta dolaşıyordu. Durum oldukça ciddileşiyordu.

Basın üzerinden komisyona yaptığımız baskıyı artırdık. Birkaç farklı tedbir daha benimsedik. İşsizlerin hareketliliğini etkinleştirmeye başladık.

İşsizlerin durumu son derece ciddiydi. Duma Komisyonu'nu, Şehir Dumasi'na meselenin ne kadar ciddi olduğunu rapor etmeye ve aşevlerini yaz boyunca açık tutabilmek için, yeni ödenekler talep etmeye veya "dilenmeye" zorladık. Aşevlerini idare eden grup, öğünü 15 kapikten günde18.000 kişiye üç ay boyunca yemek ve-

rebilmek için, 180.000 Rubleye ihtiyaç olduğunu hesapladı. Bunun yanında, komisyonun, işsizlerin kiralarına yardım için para istemek üzere -12.000 ailenin üç aylık kirası yaklaşık 180.000 Rubleydi- Duma'ya gitmesini sağladık. Yaz için toplam 360.000 Ruble talep ettik. İşsizlik Komisyonu bu doğrultuda bir rapor hazırlayıp Duma'ya sundu.

Fakat Duma, ne bunu ciddiye almaya niyetliydi, ne de işe başlamak için acelesi vardı. Komisyonda bir patırtı kopardık ve bunun için özel bir toplantının toplanmasını talep ettik. Özel bir toplantı yapıldı ve bu toplantıda kamu işlerini organize etmesi ve yardımların ödenmesi için para tahsis etmesi için Duma'ya baskı yaptık.

Son olarak, Mayıs ayının sonuna doğru, Şehir Meclis üyeleri kamu işleri için sorumluluk almayı kayıtsız şartsız reddettiler ve bu işi yapmak için sorumluluğunu alabileceğimiz bir biçim bulmamızı talep ettiler. Ve 29 Mayıs'ta, İşsizlik Komisyonu'nun raporunu ve onun üzerine Şehir Meclis üyelerinin kararını dinledikten sonra Duma, görünüşe bakılırsa, kabul edilebilir görünen birkaç kararı onayladı. Bunlar aşağıdaki gibiydi:

> "1- Yürütme Komisyonu'nun, hali hazırda sözleşmeleri yapılmış olan veya yapılması için Duma'nın iznini gerektirmeyen işleri işsizlere verme yetkisini tasdik etmek.
>
> "2- Şehir Meclisi'ne ve Yürütme Komisyonu'na, sadece kamu işlerinin organizasyonunu üstlenen komisyonun kendi başına gerçekleştiremeyeceğini düşündüğü işlerin sözleşmelerinin ileride dışarıya verilmesini önermek."

Ancak daha sonra, bu kararın sadece onarım işlerini etkilediğini ve kamu işlerinin organizasyonunun, bu mükemmel kararın kabulünden sonra dahi tek bir adım bile ilerlemediğini öğrendik.

Günler, haftalar geçti. Durumu tartışmak üzere, işsizler ve özellikle fabrika ve atölyelerdeki işçiler için haftalık genel toplantılar düzenlendi ve Şehir Dumasi'nın işsizlere karşı rezilce davranışlarını kınayan kararlar kabul edildi. Duma, bu işin yapılmasını sağlamak için gerekli tüm çabaları geciktirmeyi ve etkisiz kılmayı kafasına koymuştu.

Yürütme Komisyonu, toplantılara İşsizler Konseyi'nin temsilcilerini çağırmama kararını bile alacak kadar küstahlaşmıştı.

İşsizler Konseyi, 31 Mayıs 1906 tarihindeki toplantısında, bu işi kesin bir sonuca bağlamaya karar verdi. Yürütme Komisyonu'nun, Mühendisler Birliği'nin, İşsizler Konseyi temsilcilerinin ve sendikaların merkez bürolarının katılımıyla genişletilmiş bir toplantı için çağrı yapılması kararlaştırıldı.

Bu karar Yürütme Komisyonu'na gönderildi, ancak Kara Yüzler'in ayak diremesi üzerine Yürütme Komisyonu bu çağrıya kulak asmadı. Yine, İşsizler Konseyi'nin düzenleyeceği genel bir şehir toplantısı için bir çağrı yapıldı. Yine Yürütme Komisyonu'ndan kamu işlerini sürdürüp sürdürmeyeceğine dair net bir şey belirtmesinin talep edilmesine karar verildi. Ancak Duma İşsizlik Komisyonu, proletaryanın kararlarına kulak asmadı.

İşsizlerin sabırsızlığı artmaya başladı; öfkeler kabarıyordu. Bölgeler, İşsizler Konseyi'nin Duma'yı ve Yürütme Komisyonu'nu harekete geçmeye zorlamak için daha etkili adımlar atmasını talep etmeye başladılar. İşsizler Konseyi, tek tek işsiz grupların provokatif eylemlere girişmesini engellemeye çalışırken, bir yandan da Şehir Duması üzerinde basınç yaratmak için yapabileceği her şeyi denedi. Bölgelerdeki ruh hali öyle bir hal aldı ki; İşsizler Konseyi, St. Petersburg'un tüm işçileri arasında onları sakin olmaya çağıran bildiriler dağıtmak zorunda kaldı. 1906 yılının 10 Haziran günüydü. Bildiride Konsey şunları söylüyordu:

> "İşsizler Konseyi, Duma'nın işi sadece geciktirdiğini, işsizlerle sadece oyun oynadığını ve sözlerini tutmaya niyetinin olmadığını kitlelerden gizlemiyor. Ancak Konsey, Duma ile ilişkilerini kesmiş değil, çünkü bunu yapması, işçileri vakitsiz eylemlere kışkırtmak isteyenlerin ekmeğine yağ sürecektir. Bu tam olarak işçi sınıfının düşmanlarının, proletaryanın kanına susayanların beklediği şeydir.
>
> "Şu anda, işsizleri provoke etme çabaları en üst düzeye ulaştı. İçişleri Bakanı Duma'ya ve Şehir Meclisi üyelerine, işsizlere taviz verilmemesi için özel emirler verdi. Amaçları açıktır; çalışan yoldaşları onlara yardım etmeye henüz hazır değilken, işsizleri erken bir eyleme kışkırtmaktır. Tabii ki Duma da, Bakanlık'ın yapmasını istediği şeyleri çoktan yapmaktadır. Ama biz, Duma tarafından provoka edilmesine izin ver-

meyeceğiz. Şunu çok iyi biliyoruz ki, işçilerin kanını görmek düşmanlarımızı korkutmaz, aksine onların yüzünü güldürür. Bunu, kanımızı isteyenlerin ellerini ovuşturarak: 'Hilemiz başarılı oldu. İşçiler bu dersi kolay kolay unutmayacaklar, kolayca toparlanamayacaklar, örgütlerini hızla yenileyemeyecekler' demelerine imkan verecek düşüncesizce bir eylem gerçekleştirmeyecek kadar iyi biliyoruz.

"Provokatörlere bu zevki tattırmayacağız. İşsizler Konseyi yapmamızı söylemeden, hiçbir şiddet eylemi yapılmamalıdır. "Bu bütün işsizlerin uyacağı ilk kural olmalıdır. Ancak durumun ciddiyetinin farkında olan İşsizler Konseyi, zamanı geldiğinde bu adımı atmaktan geri durmayacaktır ve bunu sadece çalışan yığınlarla en sıkı bağlar içinde yapacaktır."

Bu bildiri taslağı İşsizler Konseyi'nde okunduğunda, Konsey'in daha anarşist, sosyal-devrimci ruha sahip kesimleri hoşnutsuz oldular, kararı yeterli bulmadılar. Bir bölünme vardı. Konsey'in daha kararlı adımlar atmasını, Duma'yı zorlamasını vb. talep ettiler. Ancak oylamaya geçildiğinde, anarşistler ve sosyal-devrimcilerin yarattığı karmaşa süpürülüp bir kenara atılmıştı.

İŞSİZLER DUMA'YI ÜÇÜNCÜ KEZ İŞGAL ETTİ

İşsizler Konseyi, Duma'ya bir delegasyon göndermeye ve kararını gizli tutmaya karar verdi. 12 Haziran'da tekrar toplandı ve her bölgeden işsizlerin ve çalışanların 5'er temsilcisinden oluşan 80 üyeli bir delegasyon seçildi.

Delegasyon, kitleler olmadan gitmek ve Duma'dan işlerin olup olmayacağına dair açık ve net bir cevap almak durumundaydı..

12 Haziran Cuma günü öğleden sonra saat 2'de, 75 kişilik bir delegasyon toplandı ve Duma'ya gitmek üzere yola koyuldu. Delegasyon, her ikisinin başında da yönetmek ve yönlendirmek üzere birer liderin olduğu, aşağı yukarı eşit iki gruba bölündü.

Duma'ya girişimiz şu şekilde planlanmıştı: Delege gruplarının her ikisi de Duma Salonu'na aynı anda, fakat farklı kapılardan girecekti ve Şehir Meclisi üyelerinden, delegasyonun orada seçilecek ve görüşmeleri bundan sonra sürdürecek temsilcilerine kulak vermelerini talep edecekti. Eğer Şehir Meclisi üyeleri kapılara doğru kaçışırsa, delegasyondakiler, onların dışarı çıkmalarını engelleye-

cek ve şakayla karışık sesleneceklerdi: "Korkmayın! Kaçmayın!"

Birinci grup, Maliyecilerin giriş kapısından, sağdaki kapıdan gelecekti; ikinci grup ise Aleksandrov Salonu'ndan geçip, soldaki kapıdan toplantı salonuna girecekti. Her iki grup da, önde liderleri olmak üzere, sessizce, aynı zamanda ve mutlak bir düzen içinde toplantı salonuna girmek zorundaydı. Delege grupları, Duma'nın her iki çıkışını da kapatarak Duma kürsüsünün önünde toplanacaklardı; temsilciler Duma'ya hitap etmeliydiler ve tüm konuşmalar şu soruyla bitirilmeliydi: Söz verilen kamu işleri işsizlere verilecek mi verilmeyecek mi?

Plan, Aleksandrov Salonu'ndan, soldaki kapıdan gelecek grubun bir dakika gecikmesi dışında tam bir başarıyla gerçekleşti. Kapılardan birisi boş kalmıştı ve Konsey üyeleri bu aksiliğin onlara sağladığı avantajı kullanmakta çabuk davrandılar. Sağ kapıdan içeriye giren 40'a yakın insanı görür görmez, Duma başkanı oturuma son verdi. Hepsi hızla sol kapıya doğru yöneldi. Ancak tam o sırada, Aleksandrov Salonu'ndan diğer grup göründü ve toplantı salonuna girdi.

Şehir Meclis üyeleri, kapının önünde üstüste yığıldılar. Başkan Dimşa, vazife nişanını boynundan çıkararak yerinden uzaklaşmak üzere harekete geçmişti, Belediye Başkanı da onu izlemeye çalışıyordu. Delegeler onlara, ısrarla korkmamalarını söylediler:

"Size, St. Petersburg'lu işçilerin temsilcileri olarak, sözünüzü tutmanız talebiyle geldik. Şimdi söyleyin; iş olacak mı olmayacak mı? Kaçmayın! Size dokunmayacağız!" dediler.

Fakat Şehir Meclis üyeleri dinleyecek durumda değillerdi; delegasyonun arasından Aleksandrov Salonu'na yöneldiler ve birbirlerini itip kakarak, kapıyı zorlayarak kaçmaya başladılar. İşçi temsilcileri de onları izledi.

Şehir Meclisi üyeleri, bu yetmiş beş kişinin yalnız olduğunu ve sokakta bekleyen başkalarının olmadığını öğrendiklerinde, bir derece sakinleştiler. Hatta bazıları delegasyon üyeleriyle konuşmaya başladı ve onlara sorular sordular, fakat delegeler kişisel konuşmalar yapmayacaklardı. Delegasyondan üç temsilci, Duma başkanıyla bir görüşme önerdi, fakat Dimşa'nın onlarla yapacak bir işi yoktu. Sonunda, bazı Meclis üyeleri onu delegasyonu dinlemeye ikna

etti. Dimşa sordu, "Sizin için ne yapabilirim beyler?" İşçi temsilcileri, işsizler adına, Duma'ya işsizler için kamu işlerinin ne zaman başlatılacağını sormak üzere geldiklerini söylediler. Ve aralarında şöyle bir konuşma gerçekleşti:

- Dimşa: "*Bana yazılı bir dilekçe vermiş olmalıydınız ki, ben de onu Duma'ya takdim edebileyim.*"

- Delegasyon: "*Buraya geldik çünkü daha önce çok sayıda yazılı dilekçe verdiğimiz halde hiçbir gelişme olmadı. Sizin pekala beklemeye tahammülünüz olabilir, ancak açlık hiçbir şeyi beklemez.*"

- Dimşa: "*Ne olursa olsun, oturuma katılmanıza izin vermeyeceğim. Bu yasalara aykırı.*"

İŞÇİLERİN SÖZDE SİLAHLANMASI

Bu görüşmeler sürerken, Duma'nın polisler, askerler ve Kazaklar tarafından kuşatılmış olduğunun farkına varan birisi, İçişleri Bakanlığı'na bir açıklama için koşturdu. Öyle görünüyordu ki, Vali, İçişleri Bakanı'na, Duma'nın sopa ve diğer silahlarla silahlanmış işçiler tarafından kuşatıldığı, aniden ortaya çıkan işçilerin Şehir Meclisi üyelerini de dövdükleri masalını anlatmıştı.

Bu haber Duma Salonu'na telefonla iletildiğinde Kedrin, burada toplanmış olanlara olayları aktardı. Bir kahkaha tufanı koptu. Hemen yanımızda taşıdığımız 20 tane baston ile şemsiyeyi sayarak topladık ve Şehir Meclisi üyelerine vermeyi teklif ettik. Fakat Şehir Meclisi üyeleri bunları almayı reddettiler.

"*Hayır, silahlarımızı bırakacağız*" diye gülerek açıkladık. "*İlgili herkese, proletaryanın temsilcilerinin Şehir Duması'nda kendi kendilerine silah bıraktıklarını söyleyebilirsiniz*" Ve yoldaşlarımız şemsiye ve bastonları komisyon üyelerine verdiler

Bu arada polis şefi, birkaç polis yetkilisi ve bir grup polis, Aleksandrov Salonu'nda belirmişti. Duma bir askeri kampa benziyordu. Kimseye giriş çıkış izni yoktu. İşsizler Konseyi delegasyonu, durumu değerlendirmek üzere bir kenara çekildi ve polis çekilip delegasyon dinlenmeden orayı terketmeme veya Şehir Meclis üyeleriyle herhangi bir görüşmeye girmeme kararı aldı

Birisi yine Bakan'a ve Vali'ye polisin neden çağrıldığını sormaya gitti. Bazı liberal Şehir Meclis üyeleri diğerlerini azarlamaya baş-

ladı. İşçileri göstererek, *"Bakın! İşçi temsilcilerinin nasıl tutum takındıklarına bir bakın. Bir tek gereksiz söz, bir tek gereksiz davranış bile yok. Ve bugün burada olan biteni şeytan biliyor ki, bu tam bir şamata! Valiye polisleri hemen çekmesini söylemeliyiz"* dediler.

Şehir Meclis üyeleri kendi aralarında uzunca bir zaman tartıştılar. Her biri polis çağırdıklarını inkar etti. Fakat biz iyi biliyorduk. Temsilcilerimiz, şakayla karışık, ama dobra dobra; *"Hepiniz yalan söylüyorsunuz! Polisi hep birlikte çağırdınız, şimdiyse inkar ediyorsunuz!"* dediler.

Şehir Meclis üyeleri, Belediye Başkanı'na ve Şehir Duması Başkanı Dimşa'ya, polisin ve güvenliğin Şehir Duması'ndan geri çekilmesini Vali'den rica etmesi için ısrar ettiler. Belediye Başkanı ve Dimşa, polisin hemen Duma'dan çekilmesini rica edeceklerini söylediler. Delegasyon bu ricanın kendileri için olmadığını belirtti. Bunu onların, kendi iyilikleri için, daha sonra kendilerinden utanmamaları için istemeleri gerektiğini söyledi.

"Ancak sizden bir ricamız olacak" diye ekledi delegasyonumuz, *"Oturuma devam edin ve bizi dinleyin."*

Belediye Başkanı ve başkan Dimşa, Vali'yle görüşmeye gittiler. Onun ofisinden bizi arayarak, Vali'nin duyduklarını anlattılar. Vali, kalabalık bir işçi grubunun Duma'yı bastığını ve Meclis üyelerini dövdüğünü duymuştu.

"Eğer Şehir Meclisi üyeleri," dedi Vali, *"kendilerini tehlikede görmüyorlarsa ve işçileri tutuklatmak istemiyorlarsa, Vali, polisi geri çağırmayı kabul eder."*

Beş on dakika içinde, bütün silahlı güçler çekildi. Bunun ardından Duma, daha sakin bir konuşma içinde bizimle uzlaştı. Duma, 14 Temmuz'da İşsizler Konseyi'nden bir delegasyonu -ama sayısı daha az olacaktı!- kabul etmeye razı oldu.

Aynı gün İşsizler Konseyi'nin Yürütme Kurulu, her bölgeden ikişer kişi olmak üzere on dört kişilik bir delegasyon göndermeyi kararlaştırdı; sadece ikisi Duma'da konuşacaktı. Delegasyon, Kara Yüzler'in Duma toplantısını dağıtmasına fırsat vermeden, görüşmeleri ustalıkla yürütmesi için görevlendirildi.

Delegasyon, kararlaştırılan günde Duma'da göründüğünde, İş-

sizler Konseyi'nin önceden onayını alarak hazırlanmış bir dilekçeyi de getirmişti. Dilekçede şunlar yazıyordu:

> "St. Petersburg'lu işsizler, kamu işlerinin organizasyonundaki gelişmeleri incelemek ve halkın ihtiyaçlarını bildirmek için, her bölgeden iki temsilciyi Şehir Duması'nın toplantısına katılmak üzere göndermeyi talep etmektedirler. Bunu Belediye Başkanı'nın dikkatine sunarken, işsizler, özellikle belirtmek isterler ki, Başkan'ın, delegasyonu kabul etmesi ve Şehir Duması'nda bir oturum hakkı vermesi kesinlikle gereklidir"

Mesajımızı dinleyen Duma, temsilcilerle birlikte bir oturum yapmaya karar verdi, ancak işsizlerin temsilcilerini sadece uzman -böyle adlandırıyordu- sıfatıyla dinleyecekti.

İçimizden biri, 14 Temmuz'da Duma'da konuşmak üzere belirlenen biri, konuşmak için Duma kürsüsüne yaklaştığında, Dimşa onu durdurdu ve aşağıda kalmasında ısrar etti. Bunu gurur meselesi yapmadık; söyleyeceklerimizi aşağıdan söylemeyi kabul ettik.

İlk konuşmacı şunları söyledi: "*Duma bize bir sürü söz verdi, ama şu ana kadar elimize hiçbir şey geçmedi. Duma tüm işsizlerin kayda geçirilmesini düzenledi. İşsizler, iş için kayıt edildiklerini sandılar; ancak ortada iş yok. Bu kayıtların tek sonucu, şu anda polisin ve tüm casusların şehirde kaç tane işsiz olduğunu biliyor olmasıdır. Duma Hazırlık Komisyonu uzun bir süre kamu işleri projesinin üzerinde çalıştı. İşsizler işi alacaklarını düşündüler, ancak bu zamana kadar iş elde edemediler. Ve şehirdeki işler, eskiden olduğu gibi müteahhitlerin ellerine doğru kayıp gidiyor. Polis işsizlerin toplantı yaptığı mekanları kapattı. Şehir dışında toplanmaya başladık, ancak bizi oradan da sürdüler ve tutukladılar. Evlerimizden çıkartılıyoruz; aşevleri birer birer kapanıyor. İşte Duma'nın bize bütün verdiği bunlar! Bu kadar zaman sonra Duma, kamu işlerini organize edecek mi? Sizler, bizi kandırdınız, aptal yerine koydunuz. Aldattığınız bu insanlar, bizi buraya sizlere son bir kez şu soruyu sormamız için gönderdiler: Kamu işlerini başlatacak mısınız, başlatmayacak mısınız?*"

Bir sonraki konuşmacı aynı şeyi farklı biçimde vurguladı ve ay-

nı soruyu sordu: "*Kamu işlerini başlatacak mısınız, başlatmaya cak mısınız?*" Daha sonra üçüncü konuşmacı konuştu: Yürütme Kurulu tarafından Duma'yı, kamu işlerini organize etmeyi reddettiği takdirde, bundan doğacak sonuçlar hakkında uyarmakla görevlendirilmişti. Bu konuşma, Şehir Meclisi üyelerinin protestolarıyla karşılandı.

"*Bu sizinle ikinci konuşmamız, Şehir Meclisi üyesi baylar!*" dedi, işsizlerin temsilcisi konuşmacı; "*Nisan'ın 12'sinden beri, sizin komisyonlarınızda çalıştık, işsizlerin ihtiyaçlarını gözetmek için çalıştık. Bu ihtiyaçlar bize yabancı değil, bizzat kendimizin yaşadığı, içli dışlı olduğumuz ihtiyaçlardır: Sizler yokluğu tatmadınız ve onun ne olduğunu bilmezsiniz. Neden işsizlere yardım etmeniz için ikinci bir kez size geldik? Biz, önde gelen sınıf bilinçli işçileriz, devrimciyiz. Sizin kul köle olduklarınıza karşı savaştık. Bu mücadele için çok bedel ödedik ve bu mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceğiz. İşsizliğe son vermek için neyin gerekli olduğunu biliyoruz. Ancak kitlelerin tümü bunu bilmiyor: İşsizlik onları hırsızlığa ve cinayetlere sürüklüyor. Siz bundan korkuyorsunuz. Bunlardan bahsederek sizi korkutmak istemem. Biz, işçilerin öncüleri de bundan korkuyoruz. Siz kendiniz ve servetiniz için korkuyorsunuz. Biz gücümüz için endişeleniyoruz, çünkü böyle şeyler saflarımızı güçsüzleştirir ve bozar: Siz, işsizlere, onların haklarını tanıdığınız için değil, onlardan korktuğunuz için sözler verdiniz. Bunu çok iyi anlıyoruz, fakat bu yardımı kabul ettik. Kamu işlerini başlatma vaadinizi işçi yoldaşlara ilettik, ancak siz işçileri aldattığınız için, sizinle birlikte hain gibi görünmek istemiyoruz. Eğer işsizlere bu yardımı şimdi vermezseniz, kamu işlerini başlatmak için hiçbir şey yapmazsanız, işsiz kitlelerin tümüne, umutlarını besleyenin sizin yalanlarınız olduğunu anlatacağız. Bize şunu söylemelisiniz: Kamu işlerini başlatacak mısınız, başlatmayacak mısınız?*"

Salona bir gürültü ve karışıklık hakim oldu. Şehir Meclisi üyeleri hep birden bağırmaya başladılar. Kara Yüzler gürledi

"*Oh... Siz bizi korkutmaya gelmişsiniz!*"

Başkan elindeki zili çalmaya devam etti. Konuşmacıyı defalarca durdurmuştu, fakat temsilcimiz konuşmasını bitirdiğinde, bir kağıt

çıkardı ve taleplerimizi okumaya başladı. Başkan birdenbire onun sözünü kesti ve Duma'nın talepleri dinlemeyeceğini duyurdu. Bu yüzden, konuşmacımız talepleri başlıklar halinde sıralamayı kabul etti ve Başkan'ın başka bir itirazıyla karşılaşmaksızın talepleri özetlemeye başladı:

"1) Derhal kamu işlerinin örgütlenmesi.

"2) Yürütme Komisyonu'ndaki işçi temsilcilerinin hazırlık komisyonuna katılması;

"3) Yürütme Komisyonu'nun yetkisinin genişletilmesi ve şu hakların verilmesi;

a) İşsizler için yeni işler bulup, yerine getirmek;

b) İşsizlerin kiralarının ödenmesi, tefecilerdeki rehin mallarının kurtarılması vb. için yardım sağlayarak onların acil ihtiyaçlarını gidermek;

"4) St. Petersburg'daki tüm işsizlerin ihtiyaçlarının karşılanması için talep edilen yardım miktarının acil olarak tahsis edilmesi;.

"5) Vakit geçirmeden bir işsiz mitinginin ve günlük bölge toplantılarının düzenlenmesi; işsiz toplantılarına katıldıkları için hapse atılan 200 işçinin salıverilmesi için gerekli önlemlerin alınması."

Bu noktalar okunduktan sonra Dimşa, işçilerin salondan çıkmalarını talep etti. Bu talebi kabul ettiğimizde, Başkan Dimşa'nın salonu terketmemizi talep etmiş olmasına rağmen, Şehir Meclisi üyeleri, liberallerin baskısıyla, bu sorun üzerinde bir karara varılıncaya kadar seyircilere ayrılan bölümde, parmaklıkların arkasında oturmamıza izin vermeye karar verdiler.

Taleplerimizi değerlendirmeye başladılar. Bazıları gizli oylama yapılmasını önerdiler, ancak oylamayla karar vermekten çekindiler. Tartışmanın sonunda, Duma Başkanı Dimşa, sorunu ortaya koydu:

"Şehir Dumasi'nın, hazırlık komisyonunun kararını, yani kamu işlerinin organize edilmesini ve para verilmesini kabul etmek yönünde bir iradesi var mı?"

Şehir Meclisi üyelerinin hiçbiri beyan edilen kararı kabul etmeyi reddedemezdi. İşçi vekilleri, parmaklıkların üzerinden eğilerek oylamayı yakından izlediler. Öfke ve nefretle parlayan on dört çift

göz şehrin yöneticilerine çevrilmişti. Çoğu Meclis üyesi korkuyla şöylece bir baktı onlara. Kara Yüzler'den iki Meclis üyesi el kaldırdı. Başkan onlara sordu:

"Karşı mısınız?"

Ama parmaklıkların ardına bakan ve kendilerini destekleyen kimsenin olmadığını gören Şehir Meclisi üyeleri aceleyle yanıtladılar:

"Hayır, hayır. Biz, komisyonun işsizlere yardım etmesi önerisinin yanındayız."

İşsizlere yardım sorunu onaylanarak aşağıdaki karara varıldı:

"1) Yaz boyunca 360 bin Rublenin, işsizlerin kiralarının ödenmesine yardım ve aşevlerinin bakımı amacıyla tahsis edilmesi.

"2) İşsizlerin rehinden kurtaramadıkları mallarının satışının üç ay daha ertelenmesi.

"3) İşsizlere iş vermek, gıda sağlamak ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan ek masrafların hazine tarafından ödenmesi önerisini İçişleri Bakanlığı'na iletmek üzere Başkan'ın görevlendirilmesi.

"4) İşsizlerin aşevlerinin bakım masraflarının ödenmesi için gerekli görüşmelere başlamak üzere Başkan'ın görevlendirilmesi."

Böylece para elde edildi ve bundan hemen sonra ilk kamu işine, Halerna Limanı'nın batmaktan kurtarılarak yükseltilmesi işine başlamak için izin verildi.

İŞİN ÖRGÜTLENMESİ

Haziran'ın 14'ündeki Duma ziyaretimizden sonra, kamu işlerinin örgütlenmesinde oldukça mesafe katedildi. Birçok politik nedenden dolayı hükümet, bizimkisi gibi geniş proleter örgütlülüklerin uyanıp harekete geçmesini istemiyordu ve Kara Yüzler Duması'na, ödün vermesi için emir vermişti. İşsizlerin yemek, kira ve diğer ihtiyaçları için para tahsis edilmiş ve Yürütme Komisyonu kamu işlerinin örgütlenmesi için görevlendirilmişti. Fakat bu, bizim gerçekten işi elde ettiğimiz anlamına gelmiyordu. Duma temsilcilerine baskı uygulamaya devam etmek zorundaydık. Bu yolla, kazanım elde edebilirdik.

Yükselen su seviyesinin altında kalan Halerna Limanı'nda, kimi yerlerin yarım metre, kimilerinin ise daha da fazla yükseltilmesi gerekiyordu. Eğer bu, makinalarla değil de el emeğiyle yapılırsa, birkaç bin işçiye ihtiyaç duyulacaktı. Aklımızda kesinlikle bunun gibi, yani el emeğiyle yapılacak işler vardı ve sonbahara doğru 1000'den fazla insana iş olanağı sağlayacak bu işler başlatılmıştı. Ayrıca, St. Petersburg bölgesinde Kagarinski iskelesinde köprünün parçalarını ve diğer metal parçaları yapmak için kamu atölyeleri düzenledik. Bu atölyelerde 1500 işçiyi iki vardiyayla hizmete aldık. Kendilerini birleşmiş bir kitle, tek bir yumruk olarak gösteren ve işsizler hareketinin liderleri olan lokavt işsizleri, bu atölyelerde yoğunlaşmıştı.

1906'nın sonlarına doğru, Panteleymonvski, Mihailovski ve Varşavski köprülerinin duvar işlerinin yapılması gibi diğer birkaç işe başladık.

Bütün St. Petersburg proletaryası, İşsizler Konseyi örgütünden bölge konseylerine kadar, bu işin seyrini izliyor, onunla ilgili neredeyse günlük olarak raporlar duyuyor, onu tartışıyor ve sonra öneriler ve talimatlar veriyordu. Kamu işlerinin yürütüldüğü iki yıl içerisinde, St. Petersburg işçileri endüstriyel girişimleri bizzat organize edip yönlendirdi, onun için insanlar atadı, en iyi bu şekilde insanların işi sahiplendiğini ve denetlemiş olduğunu gördü. Başka bir deyişle, endüstriyel yaşamı yaşadılar ve üretim düzeyini gerekli seviyeye yükseltmeye çalıştılar Kamu işlerinin olağanüstü pahalı, kazançsız ve diğer girişimlerle rekabet edemez hale gelmesinden dolayı bozulmasıyla birlikte, İşsizler Konseyi sorunu ele aldı ve işi yöneten bizlere işin karşılığını alabilmemizin yollarını bulmamız çağrısını yaptı. İşsizler Konseyi Yürütme Kurulu'nun talimatlarına uyumlu bir şekilde, Kagarinsky iskelesi vekiller komitesi, proletaryanın ortak çıkarlarına zarar vermeyecek biçimde parça başı iş önerisini getirdi. Bu bize köprü inşaatının birim maliyetini, o zamana kadarki maliyeti olan 7 Rubleden, 2 Ruble 80 kapiğe indirme olanağını verdi. 8 saatlik işgünü ve işçilerin öz örgütlülüğü ile, başka bir deyişle, İşsizler Konseyi adı altında işi yöneten temsilciler komitesi ile, bu elbette büyük bir başarıydı.

St. Petersburg proletaryası tarafından binlerce Rublenin birikti-

rilmesi, St. Petersburg çalışan yığınları için büyük bir eğitsel değere sahipti ve şimdi biz, şunu söyleyebiliriz ki, Sovyet Hükümeti'nin ve Sovyet sanayisinin şu anda varolan birçok önderi, ilk pratik derslerini bu işten aldı. Üretim, üretimin örgütlenmesi, teknik önderlik sorunları vb. -diğer koşullarda hiç belirmeyecek sorunlar- ilk defa St. Petersburg proletaryası için pratik konular olarak ortaya çıktı.

Dahası, bu kamu işi, gericiliğin en karanlık döneminde, işçilerin birliğini korumamıza ve onun devrimci eğitimini geliştirmemize yardımcı oldu. İşsizler Konseyi örgütlenmesi ile proleter yığınların ruhunun somutlandığı ve sınıf bilincinin geliştiği bir dizi başarılı grev örgütledik.

Gericilik, lokavtlar ve işsizlik dönemleri boyunca, kapitalist bir ülkede, çalışanlar ile çalışmayanlar arasında acımasız çelişkiler belirdi. Bu süre zarfında, İşsizler Konseyi'nin iki yıllık varlığı sırasında biz, sonunda bu çelişkinin tüm izlerini silmeyi başardık. İki yıllık varlığı boyunca işsizler örgütü, proletaryaya endüstri ve ekonomi konularında tam bir eğitim verdi. Birçok önderi donatan bu örgüt, onları sadece üretimin örgütlenmesi, yönetilmesi ve başarıya ulaştırılması konusunda eğitmemiş, kapitalistlere karşı bir masada onlarla birlikte otururken bile, günlük sorunlarda onlara karşı nasıl mücadele edileceği konusunda da eğitmiştir. Bu örgüt onlara, bağımsız, doğru devrimci çizgiden nasıl ayrılmayacaklarını ve sınıf amaçlarına nasıl ulaşacaklarını öğretmiştir.

1907'nin ikinci yarısı boyunca, gericilik gittikçe ağırlaştı. Partili işçilerimizin çoğu tutuklandı. Stolipin'in kuşatma çemberini yırtan diğerleri yurt dışına kaçtı.

Devrimci faaliyetin hapishanede yahut dışarıda büyük ölçüde geri düşüşü gözlemlenebiliyordu. İşsizler Konseyi deneyiminin o gün geldiği nokta, bu geriye düşüşü tarif edebilmek için iyi bir örnektir. Konsey'in ve kamu işinin, örgütleyicileri, önderleri olan bizler de, çoğumuz, ya tutuklanmış ya da yeraltına inmiştik. St. Petersburg'daki işsizlerin bütün çalışması zayıflamış; bir kısım işsizler de o süreçle St. Petersburg ve diğer şehirlerin fabrikaları tarafından yeniden işe alınarak etkisizleştirilmişti.

1908'in birinci yarısında, Çar Hükümeti'nin kamu işine bir

nokta koyduğu haberini hapiste iken aldım. Fakat hükümet, Kagarinski iskelesindeki kamu atölyelerini kapatmaya giriştiği zaman, çok korkmuş olacak ki, jandarmaları işlerine başlamadan önce, olağanüstü durumlarda kullanmak için hafif patlayıcılarla donatılmış bir topçu takımını da devreye sokmuştu.

SON

Açıklayıcı Notlar:

İŞÇİ VEKİLLERİ SOVYETİ: Tüm Rusya'yı Ekim 1905'de kasıp kavuran genel grev sırasında kurulan sadece grevleri yönetmekle kalmayan, politik eylemlerde de önderlik eden, fabrika ve atelyelerden, işçi semtlerinden seçilen temsilciler aracılığıyla işçi hareketini örgütleyen, denetleyen işçilerin öz-örgütlülüğü. Rusya'da giderek, işçi sınıfının yönetimi ve üretimi eline aldığı iktidar organlarına dönüşmüştür Kostarma, Petersburg, Moskova, Odessa ve daha bir çok kentte kuruldu. Petersburg'da örgütlenen Sovyet, tam adıyla "Petersburg Fabrikaları ve Atölyeleri İşçi Vekilleri Sovyeti" 13 Ekim 1905'te politik genel grev sırasında kuruldu. Grev eylemlerini ve işçilerin politik etkinliklerini yönetti. Sovyetler, bölge örgütlerine sahip olduğu gibi, yönetici bir Yürütme Kurul'una da sahipti. İşçilerin çoğunluğu için o zamana kadar görülmemiş bir politik otorite ve popülerlik kazandılar

İŞSİZLER KOMİSYONU: Lokavtlar nedeniyle 1905'in Kasım Aralık aylarında artan işsizliğe karşı İşçi Vekilleri Sovyeti tarafından işsizlere para yardımı yapmak ve örgütlemek üzere kurulan komisyonlar Komisyon, İşçi Vekilleri Sovyeti'ndeki Bolşevik grubun önerisi kabul edilerek kuruldu, St. Petersburg'un bütün işçi mahallelerinde şubeler açtı. İşçi Vekilleri Sovyeti'nin fabrikalarda, atölyelerde ve diğer işletmelerde çalışan bütün işçilerin haftalık ücretlerinden, işsizler için % 1 kesinti yapılması yönündeki kararını benimsedi. Aynı zamanda bütün miting ve toplantılarda gönüllülük temelinde bağış topladı. Başkanı St. Petersburg'lu Bolşevik Karski'dir. En son olarak İşsizler Konseyi'nin kurulmasında etkin bir rol oynamış, ondan sonra ise görevini bu konseye bırakmıştır

İŞSİZLER KONSEYİ: Sovyete bağlı işsizler komisyonunun etkinliği ile kuruldu. Belli başlı şehirlerde, işçi semtlerinden seçilen işsizlerin temsilcilerinden oluşuyordu. Alt bölge örgütleri kurdu. Konsey, sadece işsizlerden değil aksine mücadeleyi sınıfın tümünün zeminine yaymak için işsizler ile eşit sayıda çalışan işçilerin temsilcilerinden de oluşuyordu. Kurulduğu dönemde St. Petersburg İşsizler Konseyi'nde işsizlerin 30, çalışan işçilerin ise 30 temsilcisi bulunuyordu.

İŞSİZLER KONSEYİ YÜRÜTME KURULU: İşsizler Konseyi'nin görev ve işlerinin sürekliliğini koruyacak ve denetleyecek, acil gündemlerde karar verecek ve tüm işçilere karşı kararlarından sorumlu olacak kurul Kurul, semt, atölye ve fabrika toplantılarında işçilerin temsilcileri ile belirlediği taleplerin, görevlerin yerine getirilmesini merkezi olarak yönetti ve denetledi. Yürütme Kurulu, her Bölge Konseyi'nden 3 temsilciyi, işsizlerden 3 temsilciyi ve çalışanlardan 3 temsilciyi kapsıyor. Kurul, Duma örgütleri ile temas halindedir. İşsizler Konseyi'nde tartışmaya açılan tüm sorun-

lar ilkin. Konsey'in genel kararlarını yürütmekle yetkili olan Yürütme Kurulu tarafından ele alınır

İŞSİZLİK KOMİSYONU: Işsizler Konseyi ve işsizler hareketinin artan etkinliği ile kabul ettirdiği talepleri yürürlüğe koyması için yerel Duma'nın organize ettiği komisyon. Marifetli burjuva yönetici Yevgeni Kedrin, Komisyon kurulurken başkanı olmuştur. Daha sonra Kedrin, işsizler hareketinin artan tepkisi ile komisyon başkanlığından alınmıştır. Komisyon kurulurken Duma üyeleri, işsizlerin temsilcilerini almamaya niyetli iken, işsizler taleplerini mücadeleyle kabul ettirerek, Duma üyeleri ile eşit oy hakkına sahip ve eşit sayıda temsilcilerini komisyona soktular. Duma ve İşsizlik Komisyonu, işsizlerin kamu işi gibi önemli taleplerini dikkate almayarak işi sürüncemede bıraktı. İşsizler Konseyi ve hareketi, Duma ve komisyon üzerinde baskı yaparak taleplerini kabul ettirdiler.